

SITUATION

#201

MAJ 2014
ÅRGÅNG 19

S

T

H

L

M

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

TRÄD,
GRÄS &
SCENER

GERILLA-
KONTOR

FIRST AID KIT

"Vi gör inte musiken för att sprida ett feministiskt budskap, men det finns ju alltid där underförstått"

NINA HEMMINGSSON
– INGEN ÄKTA KUF

JAN GRADVALLS
STOCKHOLM

NYTT KREMATORIUM PÅ
SKOGSKYRKOÅRDEN

UTMÄRKTA
TAXIBILAR

GUNILLA BRODREJ JOHAN KLING JOHANNA NILSSON DUNGEN KRYSS ZELDA

Namn: George Thomson
Född: Den 12 november 1942 i Skottland

Meritförteckning

- 1942 Föds i Motherwell. Fattig uppväxt, sov 2-3 personer i samma säng
- 1946 Börjar skolan i områdets snobbigaste skola. Blir mobbad för mina trasiga kläder.
- 1958 Blir jockeylärling i Newmarket.
- 1960 Vinner mitt första lopp som jockey
- 1964 Träffar en kille på puben som erbjuder jobb i Sverige
- 1965 Får jobb på Täby Galopp. Tränar hästar och tävlar. Karriären går uppåt
- 1972 Gifter mig i Täby och sonen föds
- 1974 Får en dotter
- 1991 Köper gård. Planerar att satsa på egna hästar, men stöter på massa problem. Börjar dricka.
- 1993 Äktenskapet spricker. Separerar. Dricker ännu mer. Flyttar till egen lägenhet i Rimbo
- 1994 Blir vräkt. Flyttar in på härbärke. Alkoholiserad
- 1996 Blir uppsagd från jobbet som busschaufför på grund av mitt drickande

- 1998 Åker till Skottland. Supandet blir bara värre då sprit är så lätt att få tag på. Nervsystemet förstört av alkohol, måste gå med rullator
- 2001 Flyttar tillbaka till Sverige, jobbar på en hästgård. Super i smyg. Kroppen och hjärnan skadad av alkohol. Sporadisk kontakt med barnen
- 2004 Köper bil. Sover i bilen och på härbärgen.
- 2012 Flyttar in på referensboende i Älvsjö, träffar min nuvarande sambo på Täby Galopp. Har varit nykter i fyra år och slutade nyligen snusa.
- 2013 Säljer Situation Stockholm vid ICA Stopp i Täby.

DET ÄR INTE VEM SOM HELST SOM SÄLJER SITUATION STHLM

ANNA-KARIN NILSSON

18 HELA VÅR RESA FINNS DOKUMENTERAD I VÅR LÅTKATALOG, DEN ÄR SOM ETT DOKUMENT ÖVER VILKA VI ÄR OCH HAR BLIVIT

Systrarna Johanna och Klara Söderberg i First Aid Kit är tillbaka med tredje plattan *Stay Gold*.

JOEL NILSSON

30 ANDELEN NÄRSTÅENDE SOM VILL VARA MED VID KREMIATION ÖKAR FÖR VARJE ÅR

Christer Knutås, Kyrkogårdsförvaltningen

MARGO FENHENA

36 MITT HAT MOT DE DÄR RADHUSEN ÄR SÅ STORT OCH INTENSIVT

Nina Hemmingsson saknar skogen som offerades för husen.

14 Guerilla Office

Har man kontoret på fickan är det viktigast att jobbet blir gjort. Inte var det görs.

26 Träd, gräs & scener

Efter 40 år är musikfesterna tillbaka på Gärdet. Till och med lärkorna gillar det.

38 Utmärkta taxibilar

Londonbilar, underjordisk taxi och bilar man bara kan beställa via en app.

58 Svepet

Johan Kling, Gunilla Brodrej, Dungen som stum, *Det dåliga samvetet* på Dramalabbet, valfilmer, 2x 45 vid spisen, *Briljant*, *Zelda*, *Dåtid Sthlm*, recensioner med mera

7 Johanna Nilsson

Gör smycken för att folk ska FATTA!

8 Gata fram och tillbaka

Statyer, flanörer och arbetarrörelsens tydliga närvaro på Norra Bantorget

10 Maria Hagström

Arten av lycka

11 Situation Waldersten

12 Jan Gradvall

En landsortsgrabb i stan

42 Stolt

Med ljuset tänt

44 Min plats i stan

Adrian Berar går långs vattnet i Minneberg

48 Med egna ord

Försäljarnas sidor

57 Korsord

64 Brillant

Carita Henningsson, trafikrapportör

65 Dåtid Sthlm

Maj 1980

66 Läsaren

Stefan Karlsson, Kungens kurva

Johanna Nilsson.

Död, taxibilar, träd, gräs & scener

Befann mig på Skogskyrkogården på alla helgons dag.

Jag och mitt sällskap tog till vänster direkt innanför grinden och gick bort mot det vi då först trodde var ljushavet. Det stod en hel del ljus och lyktor vid gravstenarna, inte många människor – ett ungt par som höll om varandra vid gångvägen, en äldre dam med rullvagn bakom sig som kom tyst vandrande mellan träden.

Vi stannade en stund, sedan gick vi bort mot utgången igen. Då såg vi att alla andra som kom dit gick till höger och upp för den lite slingrande stigningen och det var utmed den och längre upp som platsen verkligen badade i tända ljus och lyktor. Och

väl uppe på höjden kunde man se ut över området och det hav av ljus som flämtade under höstmörkret.

Jag minns att det var tyst. Alla talade med små bokstäver. Ett kamratgäng samlades och mindes en död vän. En familj med barnvagn som la en nalle i gräset och tände en lykta.

I månskenet det höga korset på planen framför kapellen som sträckte ut sig, bortanför det tallarna, de tallar Joakim Thåström inte vill ligga under när "hans nummer kommer upp" som han sjunger i "Kort biografi med litet testamente" från plattan *Kärlek är för dom*.

För dö ska vi göra. Alla. I sann demokratisk anda. Och många av

oss kommer sannolikt att stämpla reversen på just Skogskyrkogården i det nya krematorium som byggts där och snart invigs. Med full insyn i kremeringsprocessen genom stora fönster ut mot skogen och plats för de anhöriga att följa med hela vägen fram till bränningen. För att göra döden mindre dramatisk och undångömd.

SYSTRARNA KLARA OCH Johanna Söderberg från Svedmyra har med bandet First Aid Kit och musiken de valt att kalla "witchy folk" etablerat sig som ett av Sveriges största band utomlands. Journalisten Alexandra Sundqvist följde med dem till Umeå och hörde världspremiären för en

handfull av de nya låtarna från kommande tredje plattan *Stay Gold*.

Taxi kan numera bokas via app. Och du kan bli körd i både en bil från London och under jorden.

Kulturjournalisten Jan Gradvall minns varenda nyponbuske han cyklat förbi i uppväxtstaden Linköping. Och han minns lika tydligt sin längtan att ta sig därifrån. Hit till Stockholm.

Och på tal om döden – efter 40 år återuppstår musikfesterna på Gärdet.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Lars Leijonborg – han ville inte köpa"

Leila Kuittinen

GÖR: Säljer Situation Sthlm
"FÖR TVÅ ÅR sedan började jag sälja Situation Sthlm. Jag hade inget att göra och min gubbe hade precis dött. Jag behövde hitta på något för att få tillvaron

att gå ihop. Det är bra att sysselsätta sig. Ibland går jag till Klaragården (Stadsmissionens kvinnoverksamhet) för att vara med i deras tjejgrupp, där vi fikar och umgås. Man kan handla Situation Sthlm av dem också.

Jag säljer tidningen runt omkring Hötorget och Drottninggatan, är lite mobil. Man träffar mycket kul folk där. Det kan vara både skådisar och politiker som handlar. Skådespelaren Yvonne Lombard har till exempel handlat, men Lars Leijonborg – han ville inte köpa."

David Bogerius

GÖR: Del av tidningens redaktionsråd och utvecklar Situation Sthlm i sociala medier.
"UNGEFÄR SAMTIDIGT SOM nummer 200 av Situation Sthlm lämnade tryckeriet började kra-

narna till Situation Sthlms kanaler i sociala medier att vridas på.

Tanken är att dagligen förlänga, fördjupa och sprida innehållet i tidningen och väcka intresset för det senaste och det kommande numret.

Det är viktigt att mixen på innehållet, tonen och känslan, förblir densamma i Situation Sthlms sociala medier som i tidningen – oavsett om det handlar om en uppdatering av hemsidan, en bild på Instagram, en tweet på Twitter, ett inlägg på Facebook eller ett klipp på webb-tv."

Hanna Hård

GÖR: Korrekturläsare
"EN DAG I månaden – alltid onsdagen veckan innan tidningen kommer ut – sitter jag på redaktionen och läser korrektur på tidningens samtliga texter när de

monterats och är formgivna och klara. Tillsammans med redaktionen har jag kommit fram till hur vi ska hantera språket i tidningen, vilka skriv- och språkregler vi ska använda för att skapa den tidning Situation Sthlm ska vara.

Mitt jobb är att se till att vi följer det vi beslutat. Min superkraft är min asperger.

Det handlar mycket om att vara noggrann och konsekvent, exempelvis med sådant som att vi alltid skriver 'i dag' med ett mellanslag mellan i och dag. För att underlätta läsningen och skapa lugn och igenkänning."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
 Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljarblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:
 • är en gatutidning
 • skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
 • erbjuder hemlösa människor sysselsättning
 • verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör
 & ansvarig utgivare
 Ulf Stolt
 ulf@situationsthlm.se
 08-545 953 90

Reporter
 Maria Hagström
 maria@situationsthlm.se

Consigliere
 Jan Lindström

Art Director
 Jesper Weithz

Webbredaktör
 David Bogerius

Redaktionsråd
 David Bogerius, Gerd Eriksson,
 Alexandra Sundqvist

Korrektur
 Hanna Hård

Medverkande skribenter
 Henrik Emilsson, Maria Lindén

Medverkande
fotografer & illustratörer
 Marc Femenia, Anna-Karin Nilsson,
 Joel Nilsson, Magnus Sandberg,
 Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen.
 Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
 www.situationsthlm.se

E-post
 red@situationsthlm.se

Tryck

V-Tab 2013

Räckvidd
 136 000 läsare
 (Orvesto konsument 2013:1)

Upplaga
 32 800 ex/mån (TS helår)
 ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD

Pia Stolt
 pia@situationsthlm.se
 08-545 953 87

Ekonomi
 Lilian Dahlqvist
 lilian@situationsthlm.se
 08-545 953 86

Adress
 Krukmakargatan 34A
 118 51 Stockholm

Tel

08-545 953 91

Fax
 08-668 79 09

Organisationsnummer
 55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
 pg. 25 59 89-6
 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
 Jenny Lindroth
 jenny@situationsthlm.se
 08-545 953 88

Samordnare
 Ingmar Olofsson
 ingmar@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Mariah Jansvik
 mariah@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Telefonnummer distribution
 08-545 953 81

Öppettider
 Måndag till fredag kl. 8-15
 Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
 pg. 28 19 18-3
 bg. 5357-3259

Insamlingskonto
 90 19 19-1

Organisationsnummer
 80 24 11-14 97

ANNONSERING
& PRENUMERATION

Herman Sundgren
 herman@situationsthlm.se
 08-545 953 94

Privatprenumeration
 12 nummer kostar 660 kronor

E-post
 situationsthlm@pressdata.se

441 Trycksk 428

I huvudet på läsarna "Att ni har 'kändisar' på omslaget tror jag gynnar försäljningen"

Känner igen mig

Angående Maria Hagströms artikel "Orättvis behandling". Jag känner igen mig i det du skriver till 100 procent. Jag har sökt Metadon-/Suboxone-behandling, så kallad underhållsbehandling. Jag bor i Enköping som är en relativt liten stad om man jämför med andra städer. Den sista gången jag försökte få behandling så använde dom många vackra ord, men översatt till ren svenska så menade dom med det avslag jag fick, att jag var välkommen att söka igen när jag hade gått ännu mera under isen än vad jag gjort. Det måste ju vara något stort fel på själva systemet när man inte får den hjälp man vill ha. Jag har ju heroinproblem, till och från, hela tiden. Jag undrar hur långt man måste sjunka, hur pass kriminell man måste bli för att någon skall lyssna, min högsta önskan skulle ju vara att ha ett jobb, en lägenhet och känna mig som en vanlig svensson. **NIKLAS R**

Förträfflig tidning

Vill tacka för en förträfflig tidning. Köper den oftast av en försäljare vid tunnelbanestationen i Götgatsbacken. Att ni har "kändisar" på omslaget tror jag gynnar försäljningen, fortsatt med detta även om jag bara läser just dom intervjuerna ibland.

Min Plats, Mina Drömmar och andra artiklar är mycket intressanta att få ta del av, av tidningens innehåll måste man dra slutsatsen att det finns många orsaker som gör att man kan hamna "lite snett" här i livet.

Vilket inte alla tänker på utan bara generaliserar och säger "dom har sig själva att skylla". **ROYNY PETTERSSON**

Bra med kändisar på omslaget

En kvinna skrev och ogillade kändisarnas ansikte på framsidan av tidningen. Jag tycker det är bra. Då ser jag på långt håll om Kent (eller någon annan) har en ny tidning att sälja till mig. Om man sedan inte vill läsa om kändisen så kan man låta bli. "Alla kan ju inte gilla alla". Det finns en hel del annat i tidningen som är läsvärt. **LAILA I VÄSTERÅS**

Rundgång på bostäder

Det går inte att bygga bort bostadskön. Minskad bostadsbrist ökar Stockholms attraktionskraft, vilket ökar bostadsbristen. Om förklaring behövs, så finns den här: I städer och småsamhällen runt om i landet finns arbetslösa, välutbildade, kulturtörstande, äventyrslystna eller allmänt uttråkade personer som kan tänka sig att flytta till Stockholm. Men de gör inte det, eftersom de ser att det är svårt att få en bostad och att det krävs två, tre timmar per dag för att komma till och från jobbet, medan de fixar det på en kaffekvart där de bor nu.

Löftet från den 11 november om 78000 nya lägenheter förändrar naturligtvis deras syn på flytten. Chansen att få åtminstone ett andrahandskontrakt blir betydligt större. Så flyttar de. Fyller på bostadskön. Så är vi tillbaka där vi började. **LASSE MORIN**

Slår det mesta

Tack Ulf för ännu ett bra nummer av tidningen. Jag är verkligen full av beundran för ditt sätt att göra tidning. Många tidskriftsutgivare skulle behöva din förmåga att blanda långa och korta reportage och inlägg – och att blanda så många olika slag av både tips, recensioner, rapporter och inte minst olika slags människor.

Som sagt, tidningen slår det mesta,

ja eller snarare de flesta, av tidskrifter åtminstone här i Sverige. Och då menar jag även layout, grafisk form, blandningen av foton och så vidare.

Jag minns att jag oftast köpte tidningen vid Hötorgets tunnelbana under de första åren. Nu är det ofta utanför Åhléns vid Odenplan, men detta nummer köpte jag av en jät-trevlig kille vid Torsplans Hemköp.

**FRÅN EN AV
VASASTANS PENSIONÄRER**

Följ oss!

SITUATIONSTHLM1

SITUATIONSTHLM

SITUATIONSTHLM

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34 A, 11851 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

HUVUDSTAN

MAUGHTY DOG

Tecknad skräck och sci fi

SERIER Den som gillar serier ska bege sig till Kulturhuset 17 och 18 maj. Då ordnar Serieteket Sveriges största seriefestival med både svenska och internationella gäster.

Det är sextonde gången festivalen hålls och i år kommer den att fokusera på Kanada som är duktiga på att ta fram nya talanger. Bland annat kommer Kate Beaton som ligger bakom populära webbserien "Hark! A Vagrant" – som är en kombination av slapstick och vetenskapshistoria. Även seriepersonligheter från Finland, Frankrike, Nederländerna, Tjeckien och Uruguay, liksom från Sverige kommer att vara på plats.

Som besökare har man också chansen att köpa serier, från dem som gjort sina första fanzine till mer etablerade skapare och förlag.

Vad är det senaste inom serievärlden här i landet?

– Skräck och science fiction har kommit på bred front, säger Anders Lundgren på Serieteket.

GERD ERIKSSON

Kanadensiska Faith Erin Hicks kommer till seriefestivalen. Bilden är från zombieserien The Last of Us: American Dreams som Faith Erin Hicks har skrivit manus till och illustrerat. Teckningen är dock gjord av Julian Totino Tedesco och Christina Strain.

"Rivaliteten i fotboll är som alkoholen i samhället. Nittio procent klarar av att hantera det. Därför har vi på något sätt valt att acceptera det."

Journalisten och författaren Jesper Högström citeras i en artikel i Fokus nummer 14 om att hatet mellan fotbollsklubbar inte bara skapar våld, utan även intäkter.

Felanmäl med mobilen!

SOPIGT Ser du en överfull papperskorg, en trasig lyktstolpe eller en lampa som slocknat är det numer enkelt att göra felanmälan via Stockholms stads app "Tyck till". I anmälan går det dessutom att uppge platsen för felet med hjälp av mobilens gps-positionering liksom att bifoga en bild.

Den nya tjänsten underlättar också hanteringen av ärenden för Stockholms stad i kontakten med entreprenörerna, liksom återkopplingen via mejl till den som skickat anmälan. Vill man som anmälare vara anonym går det också bra.

Varje år registreras och åtgärdas ungefär 120 000 ärenden.

Felanmälningarnas topp fyra: Felparkerade bilar som stått lång tid, klotter, skadade trafikskyltar samt belysning.

GERD ERIKSSON

FOTNOT: Ladda ner appen på stockholm.se/tycktillapp

Tusen meter loppmarknad

LOPPIS Den 11 maj går det att botanisera på en kilometerlång loppmarknad mitt i stan.

Begagnade prylar kommer att ligga framme på Karlbergsvägen i korsningen vid Torsgatan och hela vägen ner till Norra Stationsgatan.

Det är stiftelsen Birkagården som för tredje året i rad arrangerar loppisen.

– Syftet är att få folk i kvarteren här att mötas och börja prata med varandra. En loppis är ett utmärkt sätt att göra det på, säger Sara Öhman på Birkagården.

Alla är välkomna att handla, men vill man sälja måste man bo i angränsande kvarter.

Mellan klockan 11 och 15 går det att fynda bland Birkastansbornas överblivna grejer. I samband med loppisen kommer det också att finnas en scen där Birkagårdens ungdomsband uppträder, liksom Visans vänner.

GERD ERIKSSON

Plats för kvinnor

GALA Den nystartade kvinnogruppen X-cons Frizon arrangerar en kvinnogala 24 maj i Solnahallen. Där vill de belysa teman som jämlikhet, missbruk och utanförskap.

Under dagen hålls en gratis mässa med seminarier, workshopper och gästtalare, bland andra Gudrun Schyman. Sanna Bråding är värd och på kvällen spelar artister som Syster Sol, Kajsa Grytt och Sanna Carlstedt.

– Det blir alltifrån hiphop till hårdrock, och bara kvinnor, säger Carolina Gonzalez på X-cons Frizon.

Kvinnogruppen har skapats ur X-cons, en organisation för personer med erfarenhet av missbruk och kriminalitet.

– Vi ansåg att det inte fanns någon plats för kvinnorna, som ofta är väldigt utsatta. Nu hoppas vi att de tjejer som behöver vågar ta kontakt med oss, säger Carolina Gonzalez.

MARIA HAGSTRÖM

.....
JUVELER JOHANNA NILSSON
SMYCKAR FÖR RÄTTVISAN

"Den som bär smyckena blir en slags ambassadör"

DET ÄR MYCKET möjligt att du sett Johanna Nilssons smycken utan att veta om det. Hennes kreationer i mässing, vilka blandar sobra norrländska naturelement med ett traditionellt thailändskt hantverk, bärs av stora delar av den svenska artisteliten.

Nu är Johanna Nilsson – JohannaN – också aktuell med en kollektion till förmån för FATTA! – en kampanj för sexuellt samtycke. Allt överskott från försäljningen går till kampanjens arbete, för bland annat ändrad sexuallagstiftning.

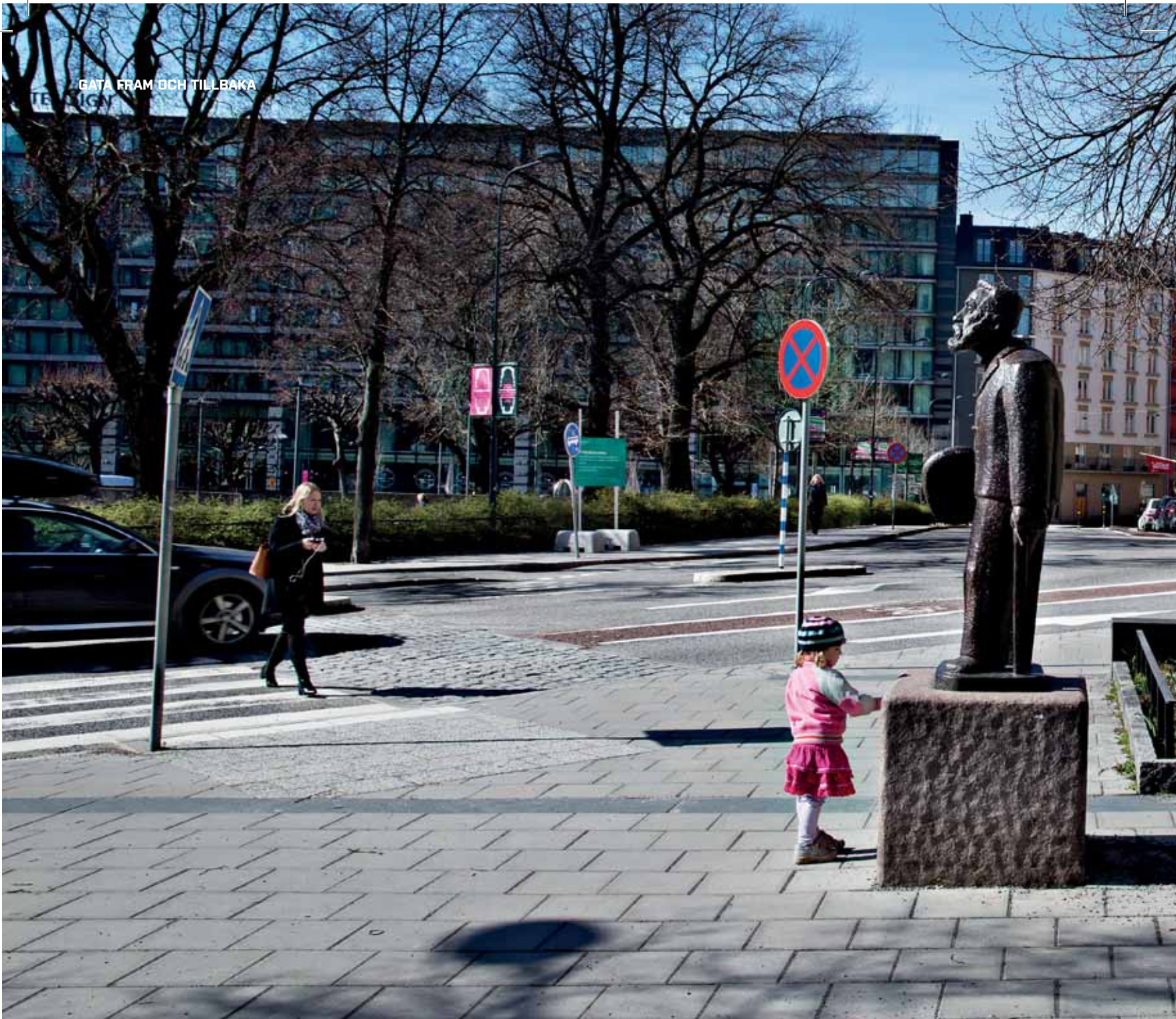
– Sexuellt våld och våldtäkt är ju tunga frågor och varje gång det kommer en våldtäktsdom som inte är helt rättvis så känns det... rätt hopplöst. Det är en tuff kamp, där jag hoppas att smyckena ska sprida lite glädje och pepp.

– I egenskap av smyckesdesigner så tänkte jag först att jag främst kunde bidra genom att låta överskottet gå till FATTA! – men nu har vi också insett att smyckena har en social kraft. Att människor som bär dem kan se andra i ett rum som gör det. Då uppstår en samhörighet. Men också att människor som inte vet vad FATTA! är blir nyfikna och börjar ställa frågor om kampanjen. Den som bär smyckena blir en slags ambassadör.

Bland de som bär dina smycken märks Dennis Lyxzén, Kajsa Grytt, Laleh, Adam Tensta och Cleo. De är alla artister med ett slags humanistiskt, eller solidariskt, patos. Är det viktigt för dig?

– Absolut. Med JohannaN har jag, sedan starten, arbetat med mode ur ett rättvise- och hållbarhetsperspektiv. Att få samarbeta med människor som också använder mediala utrymmen för att lyfta fram viktiga frågor känns som en ynnest. Gemensamt för dem är att de alla är sanna mot sig själva.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

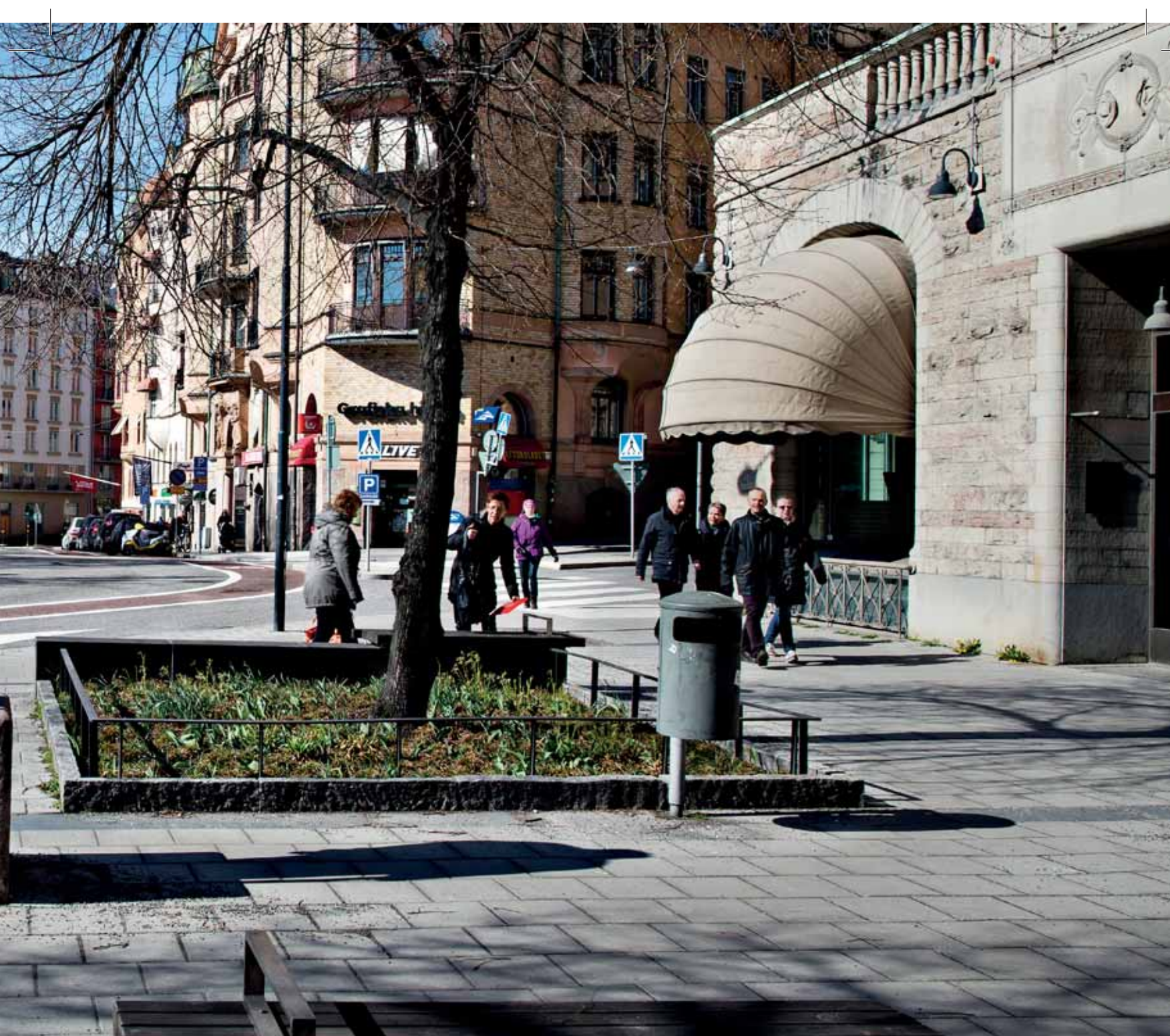
Norra Bantorget, 10.16 – 11.23

.....

De röda bokstäverna på Carlbergsska huset har länge varit riktmärke för dem som ska från Centralen till Vasastan. Förr var parken ruffig, i dag är Norra Bantorget en ljus, öppen plats. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

SEX GATOR LIKSOM strålar samman här, eller i varje fall tar sig hit: Torsgatan, Västmannagatan, Barnhusgatan, Vasagatan, Östra Järnvägsgatan och Olof Palmes gata. Det finns ju en viss ödets ironi i att Olof Palme sköts till döds just på en av de sex gator – vid tillfället hette den Tunnelgatan, döptes sedan om till Olof Palmes gata för att hedra hans minne – i Stockholm som krokas på Norra Bantorget, med tanke på torgets långa historia med den svenska arbetarrörelsen och socialdemokratin.

Statyer i parken hedrar Anna Sterky, August Palm, Olof Palme och Hjalmar Branting. Inskriptionerna högtidliga, bildspråket kargt

och opolerat. Förutom "Mitt hjärta i världen" till Olof Palmes minne, som är en mer drömsk oval form i silver på sockel av sten.

Den 27 april 1902 hölls den första tillåtna arbetardemonstrationen i Stockholm, den samlade 40 000 människor och avslutades på Norra Bantorget. Och 1926 köpte LO Carlbergsska huset, ritat av Ferdinand Boberg, och byggde om det till kontor.

De enda arbetare vi per definition kan se på torget är två män från företaget "Aquagate – allt inom grönytebevattning och fontänenläggning" som går runt med anteckningsblock och karta och inventerar ytor där bevattningen ska fungera.

Ungefär där Clarion Sign Hotel i dag ligger låg tidigare en dygnet runt-öppen bensinmack och Restaurang Röda rummet var då ett dygnet runt-öppet kafé med samma namn. På den tiden var torget en mörkare och mer ruffig plats, sämre belyst, med färre bänkar. I och med bostadshuset utmed Torsgatan har hela torget fått ett lyft.

Det sker – jag observerar detta under en dryg halvtimme – en hel del diagonalt promenerande över torget: man tycks vara på väg antingen från Vasastaden till Centralen eller från city bort mot Atlasområdet. Men det sker även viss rätlinjig förflyttning. Precis framför bänken där jag

sitter råkar två väninnor stöta på varandra, den ena mammaledig med barnvagn, den andra på väg mellan två möten med stressade klackar mot stelnläggningen. Det tittas ner i barnvagnen och pussas på kind och meningar som "många spännande och utmanande uppdrag på gång", "nej, det är ju mest han och jag som går till parken" och "vi måste absolut ses, vi kan väl höras om det" hinner uttalas innan de skiljs åt.

EN MAN I beige poplinrock med hund går ett sakta varv i parken. När hunden gör det hundar är i parker för att uträtta noterar jag att han inte plockar upp efter hunden.

På en av de tre bänkarna som står vända mot Carl Eldhs stora Brantingmonument sitter två äldre damer. Det tycks inte vara för statyn de är där.

Statyn invigdes 2 juni 1952. Men redan 1935, tio år efter Hjalmar Brantings död, började socialdemokratiska partiet en insamling för ett monument över Branting. Uppdraget gick till konstnären Carl Eldh.

Branting står myndig med höjd näve, mustaschen imponerande gjuten i brons. Jag räknar ansikten på människorna som flankerar honom, sammanlagt 26. På höger sida ser 9 på Branting, 4 tittar bort, på vänster sida ser 8 på honom, 5 tittar bort.

Nästan som en Siffoundersökning.

MARIA HAGSTRÖM DEN LYCKLIGA ARTEN ÄR SÄKRA PÅ SIG SJÄLVA OCH TYCKER ATT FOLK HELT ENKELT FÅR ACCEPTERA DEM SOM DE ÄR.

A rtkunskap. Det finns den lyckliga människan och den olyckliga människan och en del arter däremellan. Det här kännetecknar en lycklig människa:

Förekomst, framför allt på landsbygden. De känns igen på det lite långsamma rörelsemönstret, de tar det lite piano, kan man säga. Stress är inte något för den lyckliga.

För att få skymten av en lycklig människa bör man leta bland folk en bit upp i åldrarna. Det är mycket möjligt en pensionär. Definitivt inte en ungdom! De kan uteslutas direkt ur din radar.

Den lyckliga arten är säkra på

sig själva och tycker att folk helt enkelt får acceptera dem som de är. Förmodligen har de en ring på fingret eller en stark relation med en sambo. Den här arten gillar att bjuda hem andra på middag. Och om man tjuvkikar in genom fönstret hos en misstänkt lycklig människa så bör man om morgonarna kunna se dem äta müsli och bläddra i tidningen, nicka lite och stärka sin åsikt att det parti de bestämt sig för att rösta på är det rätta.

Om du ser en människa lägga pengar i bössan på Konsum, då kan det ha varit skymten av en lycklig du såg. De kan också hittas vid pantmaskinen eller i återvinningsrummet.

Har man sett någon som har sänkt sin levnadsstandard för miljöns skull så kan det vara en av de lyckliga. Spenderar, det gör de gärna på blommor och trädgårdsartiklar, möjligen är de stammar hos trädgårdshandlaren. Fråga efter dem där.

VI VET JU att lycka inte går att köpa för pengar, men ändå – de har en bättre ekonomi än de flesta. Och de kör en säker bil. Åker gärna längdskidor eller spelar golf. De tycker också att det är viktigt att vara välklädd och leva hälsosamt. Man kan se dem på resande fot, där de vill få nya perspektiv. Du kommer däremot inte höra dem protestera när flyktingar

kommer till bygden, tvärtom har de inget emot att Sverige tar emot fler.

Den här kunskapen är hämtad från TNS-Sifo. Utifrån denna kännedom kan man anta att motsatsen till den lyckliga är den olyckliga och att den då skulle kunna kännas igen som en ohälsosam ung stressig osäker singelmänniska, som skiter i att sopsortera och bor i ett blomfritt hem dit den ogärna bjuder hem gäster. Det skulle också innebära att den olyckliga ogillar flyktingar och är nära besläktad med den sorgsna arten homo sverigedemokratus. Den sistnämnda kan lättast skymtas när den pissar in sitt revir. Ingen av ovan nämnda är ännu utrotningshotad. 🇸🇪

En välfärd
att lita på.

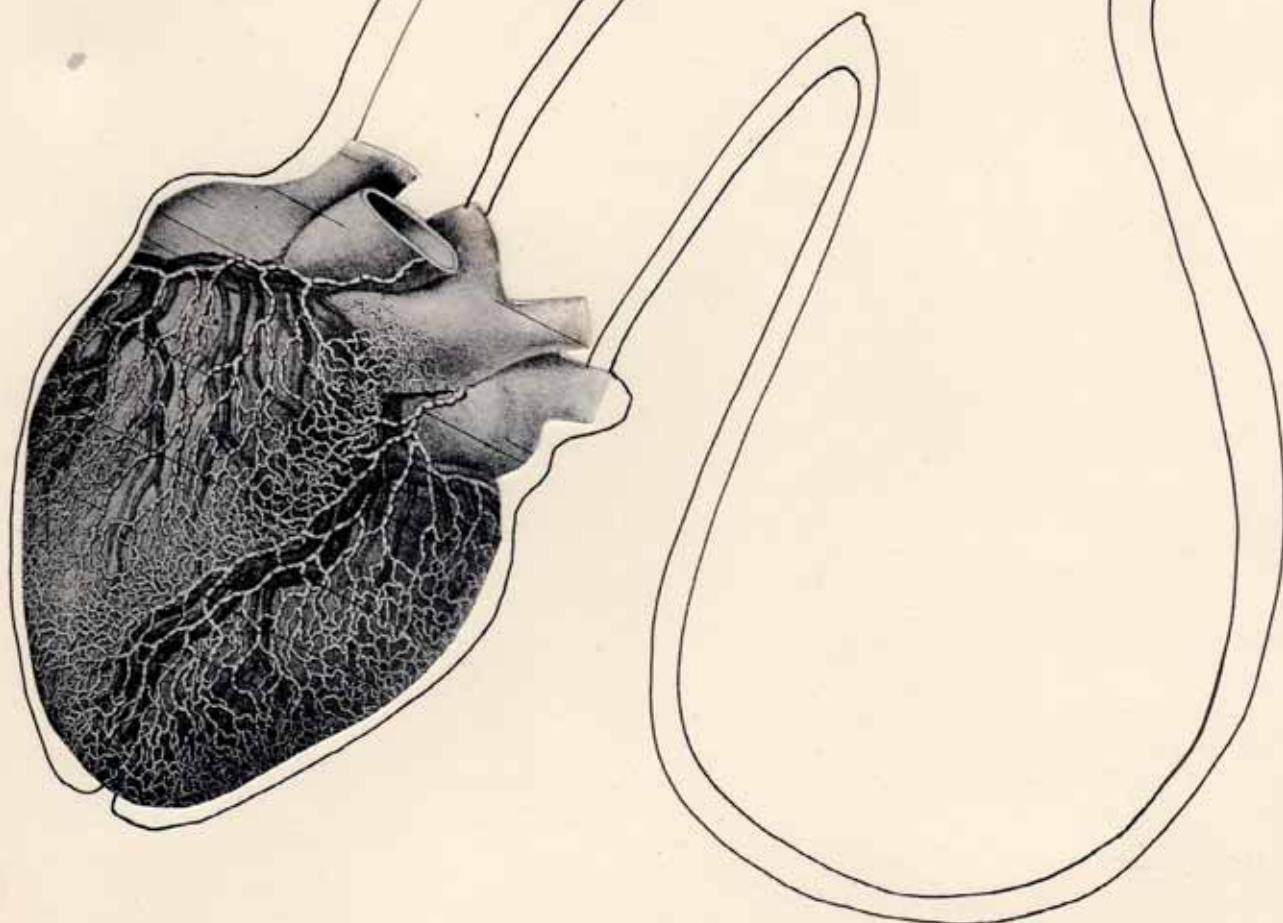

Inte
till salu

Rösta på Vänsterpartiet 25 maj
www.vansterpartiet.se

Mannens
uppbyggnad 1:
Hjärnan

Situation **Walderssten**

Jan Gradvall minns varenda nyponbuske han cyklat förbi i uppväxtstaden Linköping. Lika tydligt minns han att, och varför, han tidigt skulle flytta därifrån. Med *Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar* försöker han teckna sin egen historia. Genom att skriva om andras. **TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG**

LANDSORTSGRABB

Det blir mycket Linköping i inledningen här, men lika bra att ta det från början: jag och Jan Gradvall känner varandra sedan vi gick på samma gymnasieskola i Linköping, vi har haft kontakt sedan dess, ses med viss oregelbundenhet och av olika anledningar några gånger per år. Citatet som utgör titeln på hans kommande bok, *Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar*, är från låten "Södermarken" av Lars Winnerbäck, även han från Linköping. Och kaféet vid Observatorielunden där vi ses drivs av tre syskon från Linköping.

Det finns nämligen en röd tråd i texterna som är samlade i *Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar* som handlar om ursprung och rötter, om att genom att skriva om andras erfarenheter och upplevelser av tillhörighet eller brist därpå försöka förstå sig själv, sina rötter och sitt ursprung.

I bokens förord citerar Jan Gradvall några rader ur Bill Callahans låt "Teenage Spaceship": "Flying around the houses at night / flying alone / a teenage spaceship / I was a teenage spaceship".

– Jag kände mig lite som en alien som landat och inte riktigt kände igen sig. Linköping är ju väldigt stilla. Känslan av att man bor i nybyggda områden, ett för varje flygplansmodell som Saab byggde. Allt är bara trevligt, cykelvägar och rondeller överallt.

Jan Gradvall beskriver sig själv under uppväxten i Linköping som en "synnerligen normal person, inte mobbad eller så".

– Precis som Lars Winnerbäck skriver i låten "Södermarken": "Skivaffären var ett hål genom kulissen". Så var det verkligen, man hittade det där hålet i kulissen och

ville ut ur den scenografin. In till den riktiga världen – lite *The Truman Show*-känsla.

Hans första tydliga Stockholmsminne är tyvärr inte särskilt rockjournalistiskt coolt.

– Jag var på Grönan med mina föräldrar och såg Roger Whittaker, han med "Streets of London" som visslade, det var min första konsert och ett av mina första Stockholmsminnen.

I 15-årsåldern började han själv ta tåget upp till Stockholm några gånger om året,

DET TOG GANSKA MÅNGA ÅR INNAN JAG FATTADE ATT MAN KUNDE GÅ MELLAN KARLAPLAN OCH ÖSTERMÄLMSTORG

"det var ju en ekonomisk fråga hur ofta man åkte upp", och gick på Pet Sounds – den låg på Jakobsbergsgatan i city då – och på Gamla stans skivhandel. Sista tåget hem gick strax efter elva.

I tidiga 20-årsåldern blev planerna på en flytt till Stockholm mer konkreta. Han sökte, med målet att komma till Stockholm, vapenfri tjänst som vaktmästare med placering på en kasern för vapenfria värnpliktiga i Bagartorp.

– Jag höll i folks nycklar och skulle trycka på en knapp om värmeaggregaten pajade. Och jag hade en liten kiosk som jag drev. Plus att det var min uppgift att släcka i tv-rummet.

Efter lumpen hyrde han en kort period en lägenhet på Tulegatan. Sedan köpte han sin systems lägenhet i Sundbyberg.

I början var tunnelbanan en stor hjälp när han lärde sig att hitta, kollade innan var saker låg i relation till tunnelbanan.

– Det tog ganska många år innan jag fat-

tade att man faktiskt kunde gå mellan Karlaplan och Östermalmstorg.

Vad tror du uppväxten i Linköping betydde för flytten till Stockholm?

– Att man tar ingenting för givet. Vi var tvungna att skapa utbudet – ville man se Grisen Skriker spela fick man boka Grisen Skriker, så att säga. Jag tror att det gör att man har en annan energi sen när man kommer hit, man vill göra nånting. Linköping är historielöst – Birger Jarl, sen ingenting. Alla skolor

jag gick i upp till gymnasiet var baracker som är rivna i dag. Går man i en skola i innerstan i Stockholm har den hundraåriga anor, man blir en del av ett sammanhang, en historia.

Har du nånsin längtat tillbaka?

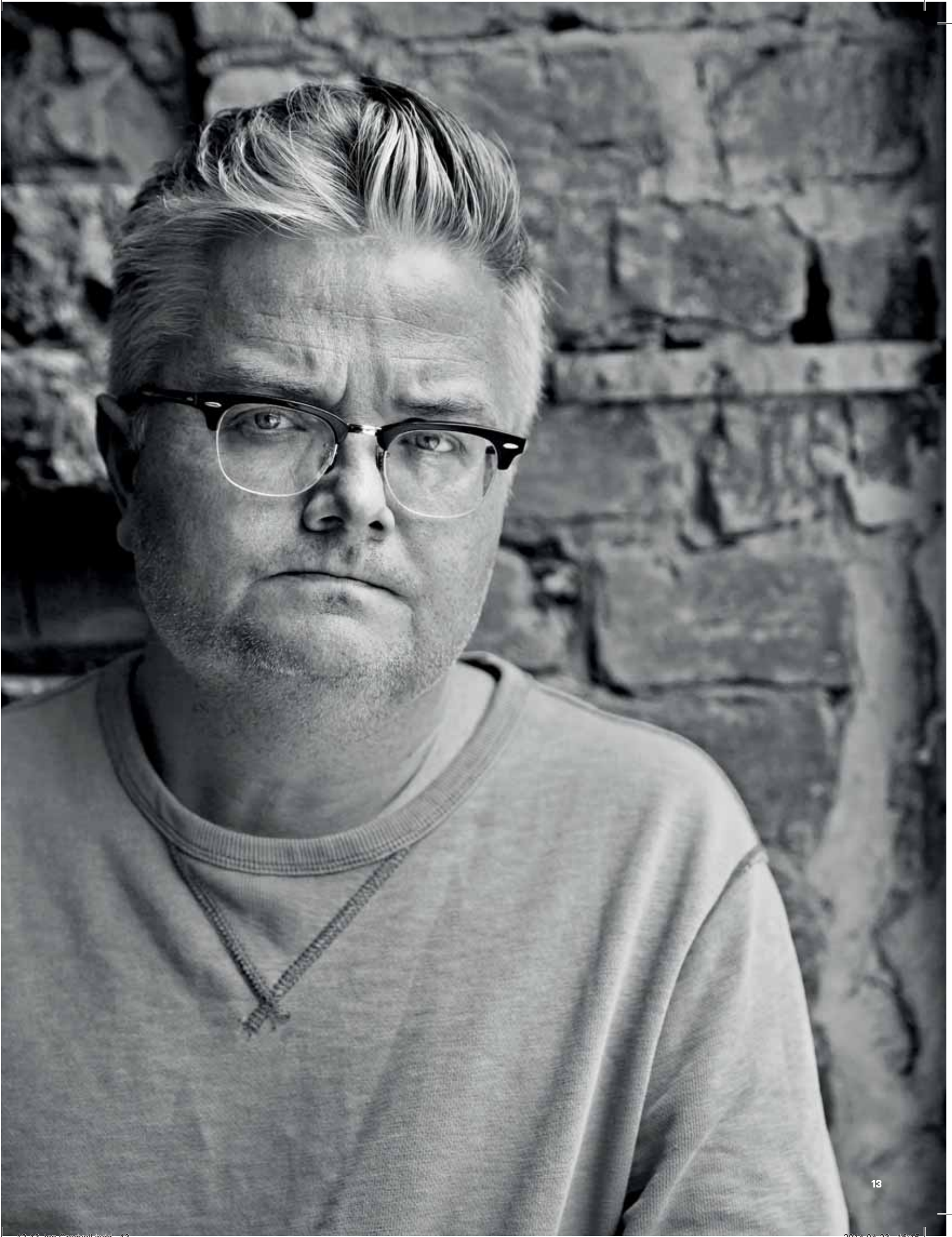
– Aldrig. Inte för att jag har några traumatiska minnen. Men hela poängen för mig var ju att komma därifrån, komma hit.

I dag bor Jan Gradvall med fru och son i en lägenhet med fönster ut mot Vasaparken.

– Jag har många kompisar som flyttar ut till hus, och jag förstår det. Men för mig känns det Linköping. Väntan. En busskur – jag vill inte stå vid en busshållplats där det inte kommer nån buss.

– Jag får fortfarande samma kick när jag kommer till T-centralen. Varje gång jag kommer tillbaka till gången mot tunnelbanan. Många upplever den platsen som symbolen för det stressiga, det hårda Stockholm. För mig är det en kick varje gång. Här börjar Stockholm. Folk går snabbare. 📍

JAN HÅKAN GRADVALL FÖDD: DEN 3 juni 1963 i Linköping. GÖR: Kulturjournalist, författare. Gav ut fanzinet *Jörvars Gosskör*, 7 nummer mellan 1979 och 1984. Grundade rockföreningen Rock D'amour. Har spelat skrivmaskin på en singel med bandet On-Birds samt kommit till semifinal två gånger i Correns skolpingis. Tilldelades Publicistklubbens stora pris 2013. **AKTUELL:** Med boken *Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar*. En bok han beskriver som: "Den här boken är egentligen Kentboken, känslan jag ville beskriva i den – att komma från en mindre, historielös stad och komma till Stockholm."

Ett kontor kan numera vara ett kafé, en hotellobby, ett bibliotek eller ett lånat konferensrum. De kontorslösa nomaderna i Guerilla Office ses två gånger i veckan och slår upp sitt kontor på någon inspirerande plats i Stockholm. Det viktiga är att jobbet blir gjort, inte var det utförs.

TEXT MARIA LINDÉN FOTO MARC FEMENIA

KONTORET PÅ FICKAN

Vad är egentligen ett kontor? De flesta av oss ser nog framför sig en arbetsplats på fast adress med tillhörande skrivbord, chef, kaffeautomat, kollegor och stämpelklocka.

Men kontorsgemenskapen Guerilla Office vänder upp och ner på alla invanda föreställningar om vad ett kontor är.

Guerilla Office är ett löst sammansatt gäng nomader som sätter upp tillfälliga kontor ute på stan. Två gånger i veckan arbetar de tillsammans på en plats de tycker är inspirerande. Deras kontor är inte en fysisk plats, det är själva gemenskapen som är kontoret.

– Vi går in på ett ställe och öppnar kontor för dagen. Vi har ingen fast plats, vi jobbar där det känns bäst för tillfället. Det finns så många coola, häftiga platser att arbeta på och det vill vi utnyttja. Vi byter plats varje vecka, säger Vasilis Mavroudis, grundare till Guerilla Office.

Vasilis Mavroudis.

Guerilla Office startade i Stockholm för precis ett år sedan, spred sig sedan till Uppsala och drar snart i gång i Göteborg. Därefter väntar världslansering.

Om allt går enligt planerna kommer konceptet att finnas i New York, Berlin och Köpenhamn innan året är slut.

Alla, nja, alla som är trevliga är välkomna. Det krävs inget medlemskap, ingen närvaroplikt finns och det är gratis att delta. Platserna Guerilla Office väljer ut måste däremot uppfylla tre baskrav: det ska finnas gratis wifi, eluttag och platser att sitta och jobba på.

Under året som gått har Guerilla Office mest hållit till i hotellobbyer men också på bibliotek, i konferensrum på företag och kaféer.

Vasilis Mavroudis fick idén till Guerilla Office i sitt förra jobb då han reste väldigt mycket. Under de många, långa och ensamma arbetstimmarna i loungen, i hotellrestauranger och på flygplatser såddes ett tankefrö. Han ville skapa ett ambulerande

kontor med en armé av kul och kreativa kollegor.

– Det hela är jätteegoistiskt egentligen. Jag älskar inspirerande människor och jag träffade så många häftiga människor under mina resor. Min tanke var: "Jag vill sitta med coola människor som inspirerar mig." Kan jag samla dem på nåt sätt och hur ska jag få dem att komma till mig?

JAG BEFINNER MIG PÅ ett hotell i centrala Stockholm och letar efter den lounge som jag på Guerilla Offices hemsida läst ska

vara kontoret för dagen. En trappa upp hittar jag det jag söker. Interiören och ljudbilden är så loungeaktig de kan bli. Mjuka, vråkiga soffor, låga soffbord. Ett dovt sorl från övriga hotellgäster, avlägset klirr från kaféet en trappa ner och låg musik i bakgrunden.

En skylt med texten Guerilla Office visar att jag kommit rätt.

Jag är här för att prova hur det är att jobba på Guerilla Office. Tre tillfälliga arbetskamrater sitter i ett hörn längst in med var sin laptop framför sig, djupt försjunkna i

arbete. Vasilis Mavroudis är på plats och presenterar mig för den italienska arkitekten Claudio och de unga it-entreprenörerna Love och Fredrik.

Jag får veta att två kvinnliga "officers" som driver eget med inriktning på analys åter frukost en trappa ner.

– Man stämplar varken ut eller in. Vi har en starttid och en sluttid som ram men man kommer och går som man vill. Den som är representant för Guerilla Office är moderator under själva träffen. Jag finns alltid på plats i Stockholm eftersom jag är general

för Guerilla Office i Stockholm, säger Vasilis Mavroudis.

Likt de andra arbetar jag på med mitt, men är samtidigt en del av gemenskapen. Enligt Vasilis Mavroudis brukar det dyka upp mellan fem och tjugo personer under en arbetsdag. I dag är det måndag och när frukostätarna är tillbaka samlar han ihop dem som vill till ett snabbt måndagsmöte som går under namnet GO Monday.

De som vill lämna sina datorer, ställer sig i en cirkel och delger de övriga tre mål för veckan. ▶

– Som frilansare och entreprenör har man inga måndagsmöten, därför är våra GO-möten jätteuppskattade. Jag antecknar. De som vill kan dela med sig av kontakter och information. Veckan efter följer jag upp.

Efter det korta mötet går Vasilis Mavroudis runt i den eklektiska gruppen – som för dagen har ett åldersspann på 18–45 år – lite som en magister i ett klassrum. Han ger stöd och input, men samlar också på sig kunskap som är ny för honom. Mitt sätt att strukturera upp text intresserar honom till exempel och han vill veta mer.

Hans förhoppning är att det ska uppstå synergieffekter, att deltagarna ska ha utbyte av varandras kunskaper och idéer.

JOHN MELLKVIST, VARUMÄRKESKONSULT och creative director, arbetar sedan länge från olika platser i olika nätverk. Han tror att vi kommer att få se mer av fenomenet med kontorslösa människor från olika yrkesgrupper som går samman i jobbgemenskaper. John Mellkvist har en förklaring till att just hotelllobbyer blivit så populära att arbeta i.

– Forskning visar att den arbetsmiljö som bäst stimulerar kreativt arbete har en kombination av diskret sorl, en tillräckligt varm och lagom stökig arbetsyta och skumbelysning.

En hotelllobby i ett nötskal, med andra ord.

Människorna som kommer till Guerilla Office kan vara personer på genomresa som vill ha tillfällig jobbgemenskap, anställda som går ifrån sitt kontor och jobbar på distans en stund, frilansare eller personer som just startat företag och vill undvika lokalkostnader.

Erik Fors-Andrée hör till stammisarna. Han brukar komma varje vecka och har varit med från start.

– Som nystartad företagare vill jag und-

vika lokalkostnader så länge som möjligt. Sen handlar det om att ha en gemenskap, att träffa människor som kan ge inspiration och motivation.

Margarita Jaifner tycker att det känns bättre att arbeta på Guerilla Office än att sitta ensam hemma.

– Det är bra att det är lite ordning och reda och det är bra att ha folk omkring sig. Man får impulser, det får i gång den kreativa processen, man har nån att tala med och så får man kontakter både privat och affärsmässigt.

John Mellkvist menar att det finns en positiv kraft i att olika yrkesgrupper går samman och möter världen tillsammans, oavsett på vilket sätt det sker. Enligt honom driver kreativa branscher utvecklingen vad gäller att hitta nya arbetsmetoder eftersom skapande arbetare hela tiden är beroende av ny energi.

– En uppenbar fördel är givetvis att få nya infallsvinklar från personer som är verksamma i andra branscher och företag. Kontakter som annars inte skulle tas. Arbetsrelationer byggs på person snarare än profession.

VASILIS MAVROUDIS VILL skapa en kontorskultur där det är högt i tak, men är medveten om att Guerilla Offices koncept inte kan passa alla. Det händer att han får be personer som pratar mycket att tala efter arbetstid eller att gå i väg och ta med sig dem som vill lyssna.

– Det här är ingen diskussionsklubb, vi är här för att arbeta.

Ni invaderar offentliga platser och får ett gratiskontor. Vad ger ni tillbaka?

– Arbetande människor som interagerar ger ett levande intryck utåt på platserna där vi är. Vi finns i sociala medier, vi gör reklam för ställena vi är på, vi beställer kaffe och lunch och så ger vi feedback.

Kanske kommer framtidens hotelllobbyer att anpassas efter det växande antalet kontorslösa redan från start. Ett tecken på det är att ett hotell inför kommande lobbyrenovering vände sig till Guerilla Office för att få synpunkter på hur en bra lobby ska vara utformad.

Ett koncept som Guerilla Office var inte möjligt för fem år sedan eftersom gratis wifi inte fanns tillgängligt på samma sätt som nu. I dag börjar allt fler att lämna sina kontor för att jobba ute på stan och synen på vad som är den optimala platsen för att göra ett bra jobb börjar förändras.

– En lyckad arbetsdag är ju egentligen en samling punktinsatser och så länge de blir gjorda behöver allt inte ske från samma plats. Precis som när vi – efter en del skepsis – fick förtroendet att plocka varor själva i snabbköpet tvingas företagen successivt acceptera att arbetsdagen behöver definieras om för att möta verkligheten, säger John Mellkvist.

Vasilis Mavroudis tycker att man ska jobba där man jobbar bäst.

– Det som är viktigt för ett företag eller det jobb man utför är att jobbet blir färdigt och att det blir bra och att du är glad medan du jobbar. ☺

GUERRILLA OFFICE

Guerilla Office finns på: guerillaoffice.com. Där läggs aktuell information ut om var man sitter och arbetar.

GO APPROVED. En av Guerilla Office godkänd plats där man kan sitta och arbeta, alltid med gratis wifi, eluttag och plats att sitta. På hemsidan finns en karta över GO approved-platser i Stockholm, Uppsala och Karlstad.

★
UGGLAN BOULE & BAR BJUDER IN TILL

~ EN ~
Firmafest

ATT MINNAS ELLER GLÖMMA BORT!

SPÖA CHEFEN I 3-KAMP!

ELLER LÅT

KOLLEGORNA

Boule

BITA I ÄPPLET EFTER EN RUNDPINGIS

SHUFFLEBOARD

DART

.....
Foosball FLIPPER AIRHOCKEY

VI FINNS VID NYTORGET

på Södermalm

BOKA DIREKT PÅ UGGLANBOULEBAR.SE

SISTERS OF MERCY

.....

Från bageriet i gamla Enskede till en studio i Omaha, Nebraska är det egentligen inte så långt. Knappt en gångtunnel. Systrarna Klara och Johanna Söderberg har med First Aid Kit blivit en respekterad svensk musikexport. Med kommande plattan *Stay Gold* tar de sin "witchy folk" ett steg längre.

TEXT ALEXANDRA SUNDOVIST FOTO ANNA-KARIN NILSSON

ej, vi är två systrar från Svedmyra och vi tänkte spela några låtar för er.”

Ett rungande jubel utbryter när Johanna och Klara Söderberg kliver ut på scenen under Umeå Open, Sveriges största inomhusfestival som årligen anordnas i Umeå, och presenterar sig med lika delar anspråkslöshet och självklarhet.

Under konsertens gång pendlar First Aid Kit mellan ytterligheter, mellan det mest finstämda och ett slags dånande och skoningslös urkraft. De sjunger a cappella utan mikrofoner för en knäpptyst publik, ståendes barfota på scenkanten, för att i nästa stund bygga upp titelspåret från *The Lion's Roar* till ett pampigt, närmast psykedeliskt och primalt crescendo. I extranumret "Emmylou" lockar de till finstämd

LÅTARNA TILLHÖR INTE OSS LÄNGRE UTAN ALLA ANDRA, VILKET ÄR RÄTT FINT.

allsång som är så långt ifrån skanderande fotbollskörer man kan komma, när de unga tjejerna längst fram i publiken tar ton.

För systrarna är kvällens spelning i Umeå kantad av viss nervositet, då det är världspremiär för de nya låtarna från kommande skivan *Stay Gold*. De har aldrig spelat dem live tidigare.

Den drömska "Waitress Song", en låt om att bryta upp, göra nytt, börja om – gå med i en cirkus, om man så vill, eller ta bilen ner till havet, bara man får vara fri – landar väl hos publiken. Likaså singeln "My Silver Lining", där First Aid Kit nästan rappar fram den explosiva versen om att vakna på ett hotellrum med ångest.

Efteråt är Klara Söderberg lättad.

– Det kändes nervöst, kul och spännande. Vi har ju gått runt med de här låtarna ett bra tag nu och inte kunnat dela dem med andra. Det är nästan som att man släpper taget om dem när man spelar dem live för första gången. Låtarna tillhör inte oss längre utan alla andra, vilket är rätt fint. Sen är det alltid underligt att spela låtar ingen har hört förut, man vet inte vad man kommer att få för respons. Men det kändes jättebra och det är alltid kul att spela nytt, säger hon.

JOHANNA OCH KLARA Söderberg är med sitt First Aid Kit en av Sveriges mest framgångsrika musikexporter under 2000-talet. Med albumet *The Lion's Roar* från 2012 befäste systrarna från förorten Svedmyra sin plats på den internationella musikscenen, med listettor och platinaförsäljning som följd. Bland dem som lovordat deras sakrala stämsång och modernt mytiska folkpop – som de själva kallar för "witchy folk" – märks giganter som Patti Smith och Paul Simon. Tillika systrarnas egna idoler i begynnelsen, under den tidiga tonårstiden i lägenheten i Enskededalen.

I dag är det drygt sju år sedan de bildade First Aid Kit, ett bandnamn som uppstod ur tanken att musik ska vara "som en förbandslåda" – ett plåster på såren, något som lindrar och hjälper, räddar liv. Eller åtminstone förenklar när det gör ont, när livet känns svårt.

En tröst. Någon att hålla i handen.

De snickrade ihop sin första ep *Drunken Trees* 2008, med pappa Benkt Söderberg (tidigare basist i bandet Lolita Pop) som producent.

Ep:n släpptes på Stockholmsetiketten Rabid Records som drevs av en annan hyllad svensk duo, The Knife. Plattan fick året efter europeisk distribution via Londonbaserade Wichita Records. Då även innehållandes First Aid Kits cover av den skäggiga folkkvintetten Fleet Foxes hymn-doftande hit "Tiger Mountain Peasant Song", en tolkning i videoform som visats över 3,8 miljoner gånger på Youtube.

I videon sitter Klara och Johanna Söderberg i en skogsdunge, inte så långt hemifrån, med en gitarr och en liten handkamera. De rutiga flanellskjortorna och frisyrerna har måhända bytts ut sedan dess, men rösterna är omisskännliga – samma nerv, samma styrka och skörhet, även om de tycks ha djupnat sedan dess.

– Man kan säga att hela vår resa finns dokumenterad i vår låtkatalog, den är som ett dokument över vilka vi är och har blivit. Det finns mycket personligt i låtarna. Den första ep:n spelades in när jag var 14 år och när jag lyssnar på den i dag kan jag höra... min egen osäkerhet. Lite som: "ah, där försökte jag sjunga som 'henne'". Samtidigt känner jag värme inför den där 14-åringen. Hon var så gullig, så liten, säger Klara Söderberg.

Johanna fyller i: ▶

DET KÄNNES SOM ATT DET ÄR FÖRST NU, MED VÅR TREDJE SKIVA, VI KAN BLI TAGNA PÅ ALLVAR SOM MUSIKER

– I början handlade det mycket om hur "små" vi var. Det känns som att det är först nu, med vår tredje skiva, vi kan bli tagna på allvar som musiker. Jag minns att vi var rätt sura över det till en början, särskilt under intervjuer. Vi ville inte vara gulliga. Men samtidigt var vi ju väldigt gulliga. Nu när jag blivit äldre förstår jag ju det där. Men det är också en typisk grej som man får höra för att man är tjej. Det var mycket "å, gullig du".

ETT PAR DAGAR innan intervjun och spelningen i Umeå har Klara flugit in från Manchester, där hon numera bor med sin pojkvän, också han musiker. Johanna hyr en andrahandslägenhet i Stockholms innerstad, någonting hon menar är "lika bra" eftersom systrarna nästan aldrig är hemma.

De senaste två åren har de turnerat mer eller mindre oavbrutet. Som längst har de varit hemma tio dagar i sträck.

Allt har gått i ett.

Debutalbumet *The Big Black & the Blue* från 2010 ledde till en massiv turné i Europa, USA, Kanada, Australien och Nya Zeeland. Parallellt inledde First Aid Kit musikaliska samarbeten med bland andra Jack White och Conor Oberst, sångare i Bright Eyes. Skiva nummer två, *The Lion's Roar* – som har sålt i mer än 250 000 exemplar – spelades in med Bright Eyes-medlemmen Mike Mogis.

Han har också producerat duons tredje skiva *Stay Gold*, som släpps i juni.

– När vi spelade in *The Lion's Roar* var det första gången vi jobbade med en "riktig" producent. Bara det var nervöst, debutalbumet och ep:n spelade vi ju in med vår pappa. Med *Stay Gold* kändes det mer avslappnat. Tryggare. Vi kunde vara öppna på ett annat sätt. Efter förra skivan följde Mike med oss på turné, vi har spelat ihop och lärt känna varandra ännu mer, säger Klara.

Resultatet är en storslagen produktion, där systrarna tycks ha rört sig närmare den moderna countryn och popmusi-

ken, även om de mer jordnära folkinfluenserna finns kvar. Och där också historieberättandet i låtarna fått en mer urban, samtida inramning än tidigare.

– Det är lite mindre naturromantik och folkmusik samtidigt som det är mer "här och nu". Men det är inget medvetet, det har bara blivit så. Det är mindre tidlöst historieberättande, låtarna handlar mer om oss och vad vi har varit med om de senaste åren. Vi vågade skriva på ett annat sätt, medger Klara.

Mer än hälften av låtarna på *Stay Gold* har blås- och stråkarrangemang. På skivan medverkar inte mindre än 13 musiker från Omahas symfoniorkester.

Produktionen på *Stay Gold* är "lite bredare", lite mer klassiskt kommersiell.

Däremot är Johanna och Klara Söderberg noga med att hålla fast vid de skeva elementen som blivit First Aid Kits signum.

– Vi kallar det för "witchy folk". Vi har alltid varit noga med att produktionen inte får bli för perfekt, låta för polerad. Det måste finnas plats för konstiga, mystiska ljud också. Rent ljudmässigt brukar vi lägga syntljud i bakgrunden, såna som är lite läskiga – och kantiga, säger Johanna.

– Man hör dem knappt, de är gömda i låtarna. Men tar man bort dem så är det nånting som går förlorat, säger Klara.

JOHANNA OCH KLARA Söderberg sitter mitt emot varandra vid ett bord på Gamla Enskede bageri, i närheten av systrarnas barndomskvarter. De dricker var sin likadan chai latte, medan föräldralediga trängs i små öar runt omkring oss.

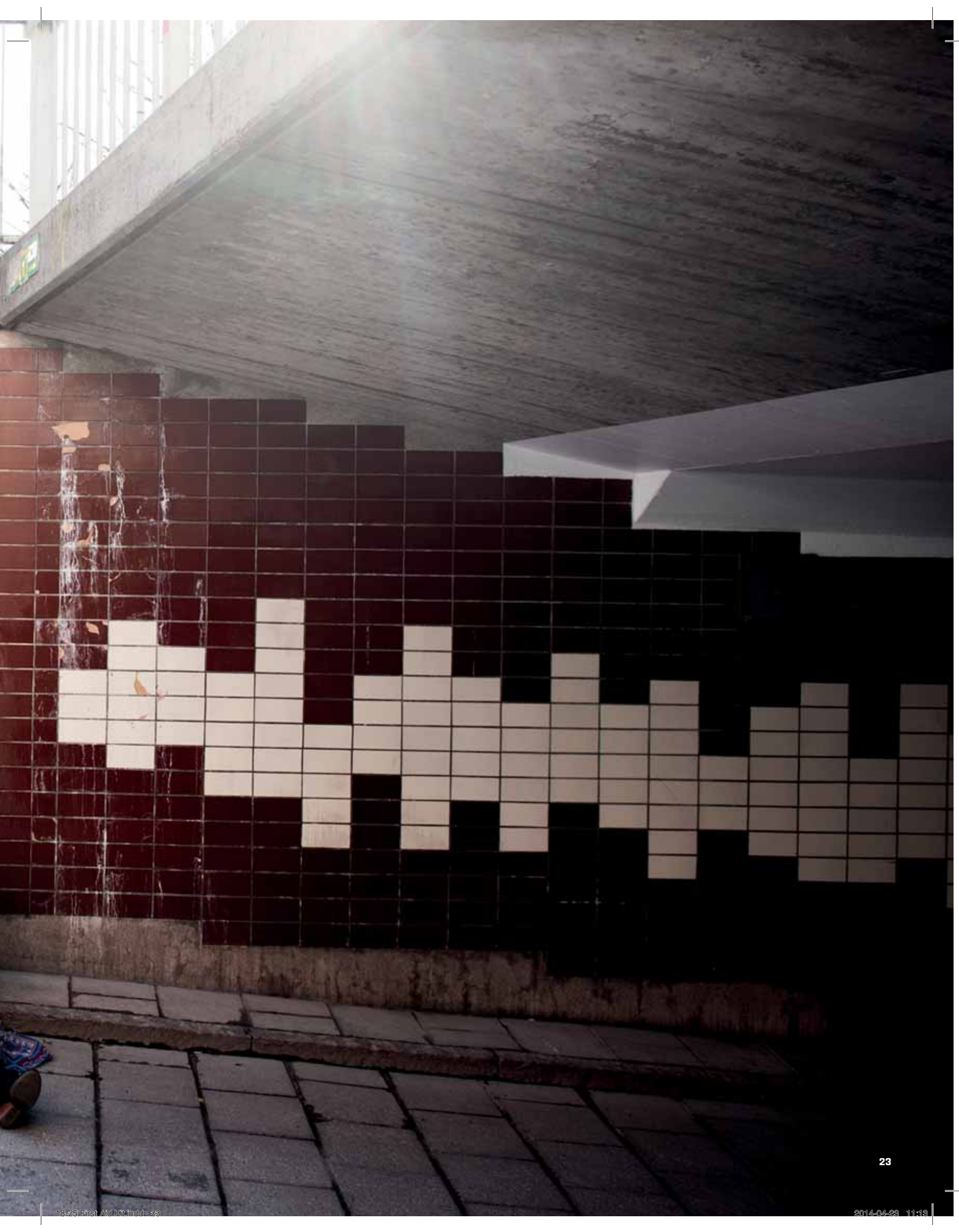
De berättar om hur de kompletterar varandra, rent låtskrivartekniskt.

– Jag är till exempel ganska lat av mig (skratt). Jag tycker om att ta det lugnt och att skriva låtar. Men att göra klart dem under press är inte lika naturligt. Då kliver Johanna in, säger Klara.

Johanna fortsätter:

– Klara börjar oftast, lägger grunden.

Sen kan jag komma in med ett utifrånperspektiv, lägga till ett stick, en brygga, en vers... Eller så kan jag vara lite "kill your darlings", säga vad som fungerar och inte.

– Johanna är bra på att addera saker när jag till exempel kommer med en skiss. Höra ifall den passar ihop med nånting annat vi skrivit tidigare. Oftast spelar jag in en idé, ett ljud eller en sång med mobilen och så återkommer vi till dem senare. Vi har ett helt arkiv av ljud, idéer och demoinspelningar. Det kan krävas mycket "kill your darlings" för att göra en grym låt. Hur många verser skrev exempelvis Leonard Cohen till "Hallelujah" innan han blev nöjd? Var det 70 stycken? säger Klara.

De berättar vidare om hur First Aid Kit hittade till musiken – och om hur systrarnas ingång till musik alltid präglats av ett rättviseperspektiv. Föräldrarna introducerade dem tidigt för musik där kvinnokampen och medborgarrättsrörelsen hade en signifikant

roll. Och när Klara och Johanna började gilla Spice Girls tyckte deras mamma Anna att det var dags för ett "snack" om världen – och musikbranschens – villkor.

– Vår mamma är en otrolig förebild. Hon har alltid tagit oss på allvar. Jag minns att hon satte sig ner med oss i slutet av nittio-talet när vi älskade Spice Girls och sa: "Nu ska vi prata om feminism." Sen sa hon nåt i stil med: "Det är okej att gilla Spice Girls, men det är problematiskt att de är producerade av män och sjunger låtar som skrivits av män." Sen berättade hon att världen, till stor del, var ojämlik och att det därför behövdes feminism. Hon var också noga med att poängtera att man inte behövde välja en roll – man kunde vara "Sporty Spice", "Baby Spice" och "Scary Spice", allt i ett. Inte bara en, ler Johanna.

– Vi har alltid haft kvinnliga förebilder, vilket varit jätteviktigt för oss. Till viss del så är vi ju förebilder själva, många av dem

som lyssnar på oss är unga tjejer, som står långt fram på konserterna eller lägger upp videor på Youtube där de sjunger våra låtar. Det är viktigt för oss att visa att unga tjejer kan, och får, ta plats. Vi har dessutom kontroll över det vi gör – vi skriver allting själva, bestämmer hur vi ska se ut och vad vi vill göra, säger Klara.

Johanna tillägger:

– Det finns en djupt rotad föreställning om att tjejer ska vara "duktiga flickor", finnas för andra – och inte vara "för mycket" av nånting. Där finns det inbyggt att man inte ska ta plats och därmed inte ställa sig på en scen och göra nånting eget. Vi känner också av det trycket, men vi försöker att stå för den idén och det modet fullt ut.

Hur har det trycket på unga tjejer drabbat er?

JOHANNA: Även om vi har en mamma som är en ascool feminist så ser ju resten av världen ut som den gör. Man blir ju påverkad av trycket på hur kvinnor och tjejer ska vara, hur strukturen ser ut och alla bilder som reproduceras i medier. Men är man medveten om strukturerna så kan man ju göra sitt för att förändra dem. Bryta dem.

KLARA: Vi gör ju inte musiken för att sprida ett feministiskt budskap, men det finns ju alltid där underförstått.

Det är valår i år. Många svenska artister positionerar sig politiskt offentligt. Men inte ni?

JOHANNA: Många artister väljer ju att ta politisk ställning och det är väldigt viktigt att göra det. Samtidigt är det läskigt att ge sig in i den världen, tycker jag. Det är svårt som artist, det är inte alltid lätt att leva som man lär... Men vi står upp för jämlikhet, solidaritet och medmänsklighet. Det är våra ledord.

KLARA: Vi hade till exempel gärna varit med på FI-skivan, om vi fått frågan.

Att synliggöra kvinnor och kvinnliga musiker är viktigt för er. Samtidigt har ni, i mångt och mycket, samarbetat med män. Hur ser ni på det?

KLARA: Ja, det har blivit många samarbeten med män. Därför försöker vi lyfta fram kvinnor så mycket vi kan, inte minst när vi pratar om våra inspirationskällor. Exempelvis Joni Mitchell, Laura Marling, Buffy Sainte-Marie och Carole King. Kvinnor som är minst lika bra som sina manliga kollegor, men som inte fått den uppmärksamheten de förtjänar bara för att de inte varit män. Kate och Anna McGarrigle har också varit stora inspirationskällor för oss under arbetet med *Stay Gold*.

JOHANNA: För oss så var det faktiskt inte förrän "de mäktiga männen" sa att vi var coola som vi blev uppmärksammade och respekterade på riktigt. It's a man's world. Musikbranschen är en... väldigt manlig miljö. Särskilt i fråga om det "kreativt geniala" och det tekniska. Musikvideoregissörerna är oftast män, producenterna likaså... Kvinnor återfinns ofta i positioner där relationer står i fokus, i egenskap av "familjekvinnan". Det är svårt att hitta kvinnor på tekniska positioner. De är så få att de flesta redan är upptagna. Återigen är det nånting som är djupt rotat i vår kultur: att kvinnor inte ska vara intresserade av teknik. De är de säkerligen, men de möter mer motstånd på vägen.

CHAILATTEN ÄR UPPDRUCKEN. Vi går ut i vårsoolen och tar en promenad i systrarnas barnbarnskvarter kring Gamla Enskede. Ser snödroppar vid varenda färgglad husknut. Mellan husen rör sig hundar och katter, hussar och mattar. Medan den närliggande skolgården fylls av springande, lätta fötter. Det är en idyllisk bild av den välbeställda

närförorten som målas upp. Lugn, prunkande, ordnad. Solig, välkomnande. Vardaglig.

Johanna pekar ut sina föräldrars drömhäus, ett rostrött hus i två våningar, på andra sidan gatan. Det är ett hus som de fortfarande drömmer om, säger Klara. När vi sedan närmar oss Sandsborgs tunnelbanestation brister Klara och Johanna ut i stämsång i gångtunneln.

Som om de gjort det tusen gånger förut. Vilket de säkerligen har. Systrarna säger att de inte har några

direkt yrkesmässiga roller gentemot varandra. De hjälps åt, men tänker aldrig "nu ska vi jobba". Samtidigt poängterar de att de aldrig trodde "att man kunde ha så många spelningar". Sedan starten för sju år sedan har First Aid Kit varit lite av ett familjeföretag. Pappa Benkt Söderberg har spelat bas på alla skivorna och bitvis varit med på turnéerna.

Familjemiddagarna är fyllda av band-snack.

– Det är vid matbordet vi diskuterar alla viktiga, stora beslut. När vi började trodde vi aldrig att vi skulle hålla på så här länge. Samtidigt är vi glada att vi har en så stark anknytning till vår familj. De har alltid pepat oss och är riktiga musiknördar. Men de har aldrig pushat oss, säger Klara.

Blir man nånsin trött på företaget?

– Jo, det är klart att man kan bli det, men så är det ju med alla jobb. Med kreativa jobb finns ju en känsla av att det aldrig tar slut, man blir aldrig klar för dagen. Samtidigt är ju musiken en del av vilka vi är, det går inte att göra en distinktion mellan oss och musiken, säger Johanna. ☺

FIRST AID KIT

NAMN: Johanna och Klara Söderberg.

FÖDDA: 1990 respektive 1993.

AKTUELLA MED: Albumet *Stay Gold* som släpps i juni. Det är, liksom *The Lion's Roar*, inspelat i Omaha, Nebraska. Singeln "My Silver Lining" finns ute nu. Turné väntas till sommaren. Inför släppet av *Stay Gold* har First Aid Kit signats av Columbia Records, som bland annat gett ut Simon & Garfunkel, Bruce Springsteen, Bob Dylan och June Carter.

LARS

UNITED STAGE ARTISTS
PRESENTERAR

SOMMARTURNÉ
2014

MED BAND

WILNNERBÄCK

4-7 JUNI
CIRKUS
STOCKHOLM

WEEPING

WILLOWS

BILJETTER
www.UNITEDSTAGE.SE

TRÄD, GRÄS & SCENER

BENGT AF GELJERSTAM/TT

40 år efter de klassiska Gärdesfesterna på sjuttioalet är musiken tillbaka på Gärdet. Inom drygt två veckor skruvar Kentfest, Sthlm Fields och Summerburst upp volymen så mycket de kan. Det är dock inte alla boende i närheten som är lika nöjda med detta som de olika arrangörerna. Men som tur är störs bara ett av de åtta lärkreviren.

TEXT DAVID BOGERIUS FOTO MARC FEMENIA

inom loppet av drygt två veckor äger tre stora festivaler rum på Kungliga Ladugårdsgärdet, mitt i centrala Stockholm.

– Gärdet är en drömplats för en festival, säger Frida Riklund, operativ chef på Live Nation.

Den 30 maj arrangerar Live Nation Sthlm Fields, med dragplåstret Metallica, som följs av Summerburst 13–14 juni och Kentfest 15 juni. Tre arrangemang med olika musikalisk inriktning som alla väntas dra mycket folk. Intresset för Sthlm Fields är så stort att Live Nation räknar med att samtliga 50 000 biljetter kommer att säljas.

– Första gången man gör nåt mitt i stan vill man att det ska kännas rätt, att det ska vara nåt som går hem hos många. Det är

inte många band som är så stora som Metallica ändå är i Sverige. Det här hade känts helt annorlunda om det hade varit en indiefestival eller nåt smalt, säger Frida Riklund.

UNDER FLERA ÅRS tid har Live Nation smitt planer för en endagsfestival på Gärdet. Förhoppningen är att Sthlm Fields ska bli ett årligen återkommande inslag i Stockholms kulturutbud.

I år är det en renodlad hårdrocksfestival men nästa år kan det bli något helt annat. Live Nations marknadsansvarige Kristoffer Åkesson menar att det ligger i tiden att musikfestivalerna frångår det klassiska Hultsfredupplägget ute på landsbygden och flyttar in mot stadskärnan.

– Festivalmarknaden i stort har förändrats det senaste decenniet. Det finns flera exempel på det även utanför Sverige. Det är en naturlig utveckling eftersom folk rent generellt har högre krav på upplevelserna och då inte minst vad gäller livemusik och festivaler. Därför är det fantastiskt med en festival på Gärdet där det är nära till allt i form av transporter, boende, restauranger och turistliv.

– Det är på tiden att Stockholm får en festival som kan erbjuda det. Behovet av att konsumera livemusik är större än nånsin, säger Kristoffer Åkesson.

Satsningen ligger i linje med Stockholm stads evenemangsstrategi för en levande stad. Sthlm Fields äger rum på Sportfältet

FESTIVALERNA PÅ GÄRDET

Sthlm Fields

James Hetfield,
Metallica.

DATUM: 30 maj

PLATS: Sportfältet

INRIKTNING: Hårdrock

ARTISTER: Metallica, Slayer, Ghost, Mastodon, Gojira m.fl.

PUBLIKKAPACITET: 50 000

BILJETTPRIS: 950 kronor

ARRANGÖR: Live Nation

WEBBSIDA: sthlmfields.se

Summerburst

DATUM: 13-14 juni

PLATS: Cirkusplatsen

INRIKTNING: Elektronisk musik, dans

ARTISTER: David Guetta, Rebecca & Fiona, Calvin Harris, Krewella m.fl.

PUBLIKKAPACITET: 30 000

BILJETTPRIS: Standard 950 kronor, premium 1 750 kronor

ARRANGÖR: Stureplansgruppen Live

WEBBSIDA: summerburst.se

David Guetta.

Kentfest

DATUM: 15 juni

PLATS: Cirkusplatsen

INRIKTNING: Pop/rock

ARTISTER: Kent, Nina Persson, Junip, Tove Lo m.fl.

PUBLIKKAPACITET: 20 000

BILJETTPRIS: 550 kronor

ARRANGÖR: Stureplansgruppen Live

WEBBSIDA: kent.nu

Jacke Berg,
Kent.

FOTO: METALLICA: ROB FUNCKEN. DAVID GUETTA: NRK P3. KENT: HENRIK ISMARKER. ALLA BILDER CREATIVE COMMONS.

vid Kampementsbadet, mark som upplåts av Stockholms stads idrottsförvaltning. Summerburst och Kentfest håller till på Cirkusplatsen på andra sidan bilvägen tvärs över Gärdet och får då arrendera marken av Djurgårdsförvaltningen.

Per Gylfe, evenemangschef på Djurgårdsförvaltningen, berättar om olika hänsynstaganden som måste göras.

– Vi har låtit Stockholms ornitologiska förening genomföra ett lärkprojekt under 2013. Den studien gav oss underlag och fakta som gjorde att vi kunde säga ja till Summerburst och Kentfest. Etableringen av scen och publikområde stör endast ett lärkrevir av åtta nio stycken, och det är platsen mellan Greve von Essens väg och Lin-

darängsvägen. För att stävja att lärkhannen häckar där under våren har vi hållit gräset kort från början av april. Lärkan vill endast häcka och bygga bo i gräs som är 15 centimeter eller högre, berättar Per Gylfe.

DEN FÖRSTA MUSIKFESTIVALEN på Gärdet hölls 12–14 juni 1970 utan tillstånd från myndigheterna. Den skulle egentligen ha ägt rum på Skeppsholmen men ingen av arrangörerna kunde betala de 5000 kronor som krävdes i depositionsavgift.

Med inspiration från den omskrivna festivalen i Woodstock utanför New York och Monterey Pop Festival i Kalifornien bokades band som Gudibrallan, Love Explosion och Arbete & Fritid, band som

alla hade en politisk agenda.

Gärdesfesten lockade massor av folk och kom att bli startskottet för den vänsterorienterade proggrörelsen som kom att få ett enormt inflytande på kultur och medier i Sverige. Samma sommar som punkrocken fick sitt genombrott anordnades den sista Gärdesfesten – sommaren 1977.

– Musikfesterna hade nog spelat ut sin roll då och dessutom fanns det ingen ekonomisk drivkraft bakom, vilket säkert bidrog till att det dog ut, säger Anders Lind, legendarisk ljudtekniker och grundare till skivbolaget Silence.

I juni 1970 var han 24 år och en av de aktiva i rörelsen. Hans inspelningar med band som Samla Mammans Manna och ▶

Träd, Gräs och Stenar gavs ut på dubbelalbumet *Festen på Gärdet*.

– Det var ingen aktiv inspelning utan vi tappade ljudet (spelade in) från PA-systemet och därför är ljudet i mono och väldigt varierat i ljudbalansen. Men det är fortfarande kul att höra skivan trots alla brister. Den är ju ett tidsdokument som jag är glad att vi förevigade.

– Jag upplevde Gärdesfesterna som befriande, en fristad i det dåvarande samhälle där vi fick vara med och delta och utveckla musikkulturen. Man kände att det var nåt nytt på gång, berättar Anders Lind.

UNDER ÅTTIOTALET FORTSATTE Gärdet att vara en plats för musikarrangemang om än i mindre skala. Men 1991 spelade Upplands-Bros hardcorepionjärer Homy Hogs så högt att Stockholms stad sa stopp och belägg. Ljudvolymen ansågs störa de närboende så mycket att till och med det planerade 30-årsjubileet av Gärdesfesten nekades tillstånd och fick flyttas till Skeppsholmen – ironiskt nog den plats där den första festivalen var tänkt att hållas 1970.

Anders Lind är positiv till att Gärdet nu åter blir en plats för livemusik och festivaliv:

– Bara de inte blir för stora, då faller idén.

Sen hoppas jag att det inte bara blir musik utan att olika typer av performance också finns med.

Kanske kan det väl maskerade bandet Ghost som spelar på Sthlm Fields räknas som performance, men någon spontanteater eller poesiuppläsning är ännu inte utannonserad.

Frida Riklund på Live Nation ser det hur som helst som ett utmärkt tillfälle för utsocknes att göra huvudstan under en weekend i början av sommaren.

– Vill man göra det till en riktig rockhelg kan man ju även gå på Aerosmith som spelar på Tele2 Arena dagen efter, 1 juni. Banden som spelar på Sthlm Fields är ju lite hårdare men Aerosmith är ändå ett stort klassiskt rockband. Annars hinner man ju även se lite av stan, shoppa eller kanske gå på Gröna Lund.

Hennes kollega Kristoffer Åkesson fyller i: – Det är egentligen märkligt att Stockholm, som Sveriges huvudstad, inte har haft nån naturlig plats för större evenemang av den här typen.

ATT STHLM FIELDS får sällskap av två andra musikfestivaler på Gärdet redan första året ser han bara som positivt. Trots att både Kentfest och Summerburst arrangeras av

Live Nations konkurrent Stureplansgruppen Live.

– Ja, det är bara kul att det kommer fler grejer. Alla delar har äntligen fallit på plats på Gärdet och det har vi jobbat länge för. Det har säkert påverkat möjligheterna för Kentfest och Summerburst men vi ska inte ta åt oss äran för att de andra arrangemangen blir av. Stockholm är en bra plats för den här typen av evenemang som nåt verkligen positivt för staden.

Alla håller inte med. Under våren har insändarsidorna i Östermalmsnytt fyllts av kritiska insändare från närboende som oroar sig för bland annat ljudvolym och nedskräpning.

Dessutom har det kommit klagomål direkt till idrottsförvaltningen och Kungliga Djurgårdens förvaltning som upplåtit marken. Kritiken har inte undgått Djurgårdsförvaltningens evenemangsansvarige Per Gylfe:

– Nej, det blir alltid reaktioner när man använder en plats för nåt annat än vad den är tänkt för, men man måste väga det positiva mot det negativa. Att ha 2 musikhelger av 52 ser vi inte som en överexploatering. Om man kan sälja 30 000 biljetter till Summerburst samtidigt som jag har fått 7 klagomål så överväger det positiva. 📍

Tillsammans går vi hela vägen

SLUTSPELET 2014

— Zinkensdamms IP —

Följ med oss i bandyslutspelet
www.hammarbybandy.se

**HAMMARBY
BANDY**

[twitter.com/
hammarbybandy](https://twitter.com/hammarbybandy)

[instagram.com/
/hammarbybandy](https://www.instagram.com/hammarbybandy)

[facebook.com/
/HammarbyBandy](https://www.facebook.com/HammarbyBandy)

I anhörigrummet strilar ljus in genom takfönstret och det finns en speciell plats att ställa urnan på.

Tre av ugnarna är en meter breda, den fjärde är 1,15 meter bred för lite större kroppar. Den på bilden är en meter.

Skogskyrkogårdens nya krematorium vill avdramatisera döden. Med fönster mot naturen och närhet till processen för de anhöriga vill man skapa en plats med värdighet och respekt. För både döden och livet.

TEXT GERD ERIKSSON FOTO JOEL NILSSON

ÖPPET FÖR DÖDEN

början av maj invigs Nya krematoriet på Skogskyrkogården.

När Situation Sthlm är där pågår fortfarande viss intrimning av anläggningen och det sitter italienare här och där och tittar på skärmar och pillar på någon teknisk detalj.

För det är en italiensk firma som ansvarar för all teknisk utrustning i krematoriet.

Men det är den svenske arkitekten Johan Celsing som ritat det.

Och killarna som jobbar vid brännug-

narna är desamma som jobbat i det gamla Skogskrematoriet ett stenkast bort. Där har det mesta av hanteringen skett i källarnivå och lite i skymundan och det har dessutom varit trångt och svårarbetat.

Det nya krematoriet är luftigt och ljusst med stora fönster mot naturen utanför.

Den som vill kan stå tillsammans med rådjur, rävar, grävlingar och fåglar och titta in på de fyra ugnarna där kistorna bränns. Liksom när askan skrapas ur med hjälp av

en lång raka ner i ett tråg för att svalna.

Med sin öppenhet gör verkligen Nya krematoriet sitt för att i möjligaste mån avdramatisera döden.

Och skogen i fönstren ger det hela en fin inramning med sin mjuka mossor, sina höga tallar och sitt spretiga blåbärsris.

Värdighet och respekt är verksamhetens motto.

Christer Knutås är avdelningschef på Stockholms kyrkogårdsförvaltning. Han ►

"En sten i skogen" kallade arkitekten Johan Celsing sitt bidrag som vann tävlingen om det nya krematoriet. Juryns motivering var bland annat att "En sten i skogen skapar en vandring i såväl yttre som inre landskap".

visar oss in i rummet dit bilarna med kistor-
na kommer efter begravningen. Det ryms
två bilar i bredd och vid ena väggen står
tunnor med olikfärgade lock och tydliga
anvisningar om vad som ska läggas i dem –
"Elektronik", "Metall", "Papper", "Glas".

Miljötänket är stort och även kistdekor-
ationerna ska sopsorteras. Men elektronik?

– Det kan vara nån som velat ha ett bild-
spel på kistan. Vi sorterar
för att få så lite avfall som
möjligt efter förbränningen.
Alla blommor kommer vi att
komprimera för att minska
avfallsmängden. Men den
maskinen är inte på plats än,
säger Christer Knutås.

**Christer
Knutås.**

Chaufförerna i begravningsbilarna häm-
tar var sin truck att köra kistan med. Sedan
registrerar de personnumret på personen
i kistan i en dator som är kopplad till ett
program hos Skatteverket. Där får de direkt
besked om huruvida personen verkligen
funnits och ifall uppgifterna stämmer. Slut-
ligen fäster de ett chip i kistans huvudände
med hjälp av en klisterlapp.

– Chippet registrerar kistan i vårt begrav-
ningssystem. Det gör att det blir ordning och
reda eftersom all information i ett ärende
samlas på ett enda ställe i databasen. Vi var
först i landet med den hanteringen, säger
Christer Knutås.

I KYLRUMMEN ÄR det något kallare än i ett
vanligt kylskåp. Kistorna står tre och tre på
höjden i ställningar och de är av olika
material och färg.

En kista är lila. Ekkistorna brinner lång-
sammare än de av spånskivor.

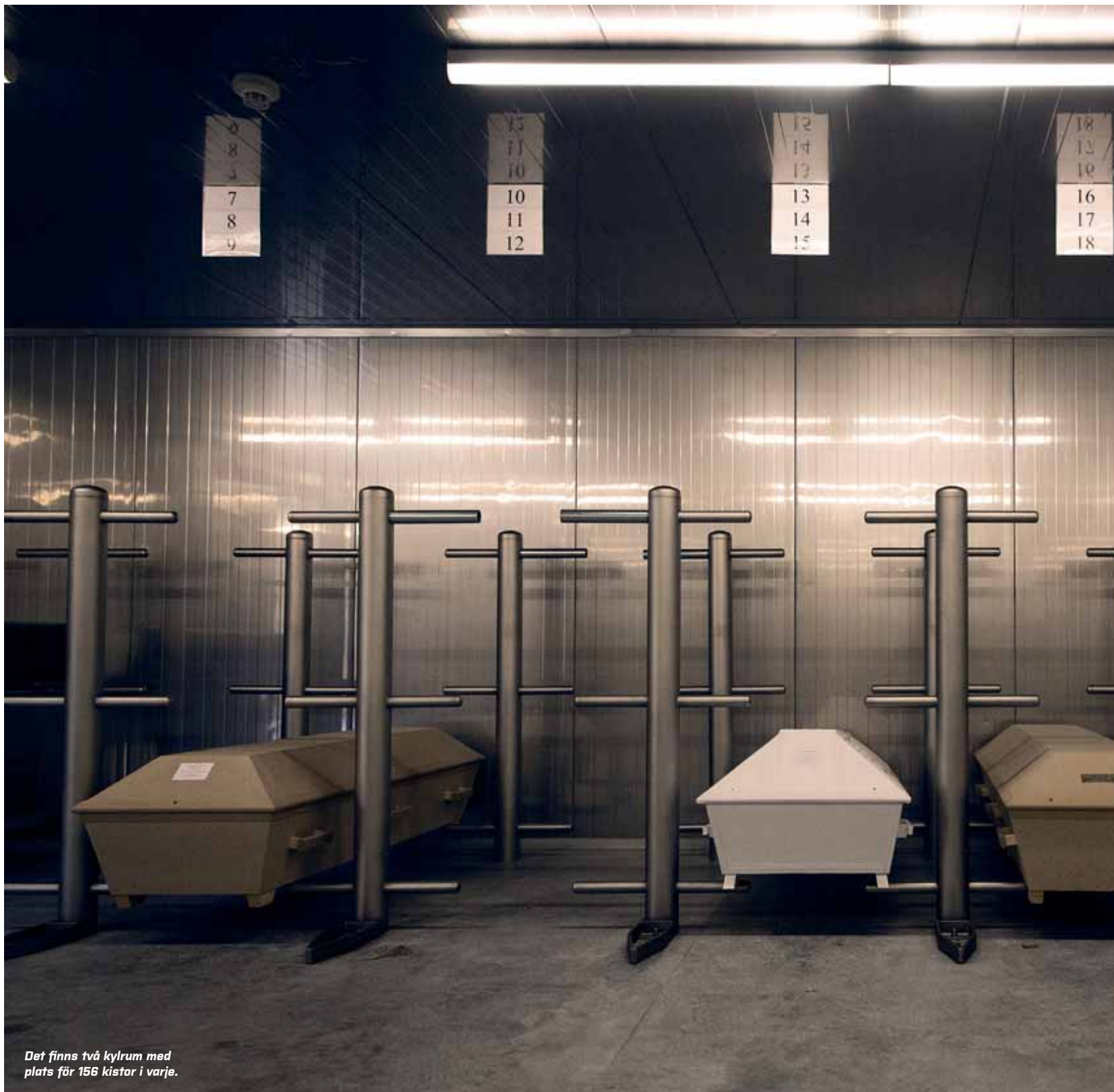
**Finns det nån bestämmelse om vilka material
kistorna ska vara i?**

– Ja, de får inte vara i ett material som
antänder för fort när de kommer in i ugnen.
Det är en arbetsmiljöfråga.

Även om allt i det nya krematoriet känns
ultramodernt kommer röken från brännug-
narna fortfarande ut i Gunnar Asplunds
över 70 år gamla skorstenar vid det gamla
krematoriet. Röken leds i kulvertar under
jorden. Dåtid och nutid i samarbete.

– Skogskyrkogården är ett världsarv med
k-märkta byggnader, då kan man inte bygga
nya skorstenar som sticker upp hur som
helst. Det här blev lösningen.

Ungefär 90 procent av stockholmarna
väljer kremering. Christer Knutås säger att ►

Det finns två kylrum med plats för 156 kistor i varje.

andelen är mindre i mindre städer där man oftare föredrar jordbegravning. Kanske för att det är mer praktiskt när det är långt till närmsta krematorium eller möjligen av tradition. Ordet krematorium kommer från latinets "cremo" som betyder förbränna eller bränna upp.

ANDELEN NÄRSTÅENDE SOM VILL VARA MED VID KREMATION ÖKAR FÖR VARJE ÅR

I rummet där de stora ugnarna finns är det högt i tak, väggarna är vita och naturen lyser in genom stora glasfönster.

Det luktar lite av bränt hår och bränt kött. När intrimningen av fläktar och filter är klar ska det nästan inte vara någon lukt alls.

står också små kartonger, det är aska som ska skickas i väg till annan ort. På handfattet utanför askrummet står en blå pumpptvål med texten "Sensitive Soap".

I ANSLUTNING TILL ugnarna finns ett anhörigrum där delar av väggarna är av glas för att göra det möjligt för nära och kära att följa kremeringen. Den som vill kan även ta in kistan en stund i rummet för en sista hälsning.

– Andelen närstående som vill vara med vid kremation ökar för varje år, därför har vi byggt det här rummet. Det finns också de som vill vara med av religiösa skäl. Hos hinduer är det alltid äldste sonen som ska tända kremeringselden. Här är han i stället med och trycker på knappen till ugnen. Vi försöker alltid så långt det är möjligt att tillmötesgå anhörigas önskemål.

Ugnarna går på stadsgas och i kontrollrummet kan personalen övervaka det som sker och dessutom hålla koll på fläktar, rening och förbränning. Det är höga miljökrav på ett krematorium.

Kistmottagning, förbränning, kylrum, urnlager och anhörigrum ligger i marknivå. Nedre våningen i krematoriet är fylld med teknisk apparatur och ser ut som maskinrummet på ett lastfartyg. Där finns också en dieseltank som är en reservkraft till ugnarna, så att ingen kista ska bli kvar i ugnen vid strömavbrott.

Även personalens utrymmen andas ljus och luft för att ge dem de bästa förutsättningarna i ett svårt arbete. Lunchrummets fönster vetter mot grönskan och blir en gratis tavla.

Christer Knutås ber oss att skriva att alla fönster i krematoriet är i okrossbart glas. För några veckor sedan var det nämligen någon som försökte ta sig in med ett spett. Det är lönlöst.

Det nya krematoriet på Skogskyrkogården invigs 12 maj och har tillstånd att utföra 6 000 kremeringar per år.

– Det här stället kommer att vara sista platsen för många stockholmare, även för mig, säger Christer Knutås.

Det tar ungefär en timme att bränna en kropp och värmen är mellan 700 och 1100 grader. Det är svårt att vara oberörd i förbränningsrummet, jag som reporter och fotografen blir tagna och känner stor vördnad för dem som finns i ugnarna och som slutat sina dagar.

När ugnen gjort sitt jobb rakas aska och ben ner i ett tråg och bärs ut till askrummet för att flyttas över till urnor. Men först måste benen gå genom en kvarn, eld biter nämligen inte så bra på ben. Svårast är det med lärben.

På hyllorna längs väggarna står urnorna som nyss blivit fyllda i prydliga rader. Där

När det är svårt att passa in i den "vanliga världen" lever tecknaren Nina Hemmingsson ut i seriernas värld. Nu kommer hon ut med en ny bok. Vi träffar henne för ett samtal om att ha en kris, att känna hat mot cityradhus och att vara snyggast på festen. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARC FEMENIA

INGEN 'ÄKTA KUF

on saknar spärrar, är hämningslös och säger sådant som de flesta på sin höjd tänker men aldrig skulle uttala. Hon, seriekaraktären med de stora runda tomma ögonen, har levt med Nina Hemmingsson i många år.

– Jag känner mig väldigt nära henne, men jag skulle inte bete mig som hon på riktigt. Hon är ganska jobbig, men samtidigt tycker jag att hon är ett föredöme. Hon ger inte upp, hon anpassar sig inte, hon går inte med på att det är på ett visst sätt. Det är hennes styrka, att hon fortsätter att kräva av livet, kräva att få vara med som hon är.

I maj tar seriekaraktären fysisk form på Unga Dramatens scen under teaterföreställningen *Mina vackra ögon*, som bygger på Nina Hemmingssons serier. I maj släpps också Nina Hemmingssons nya seriebok *Snyggast på festen*.

– Titeln kommer från en textrad i boken, säger hon. Man kämpar så jävla mycket för den här ytan, den där fåfänga tävlingen om utseende och status. Plötsligt står man där och bara undrar: vad fan håller jag på med och vad har det varit värt – ingenting.

I hennes arbetslokal ligger serieskisserna utspridda, tecknade med specialbeställda pennor från Japan, för att de "har en väldigt speciell spets och är helt fantastiska". *Snyggast på festen* är enligt Nina Hemmingsson lite deppigare än hennes tidigare böcker.

– Jag hade en egen kris när jag gjorde den. Jag har känt en frustration över att det känns svårt att hinna med, jag hinner inte allt den här veckan, inte den här dagen och man hinner inte allt i sitt liv. Vad gör man då? Och

när man ser sina barn växa upp börjar man fundera på hur man själv hade det.

Hennes äldsta son har nyligen kommit in i tonåren, en tid som Nina Hemmingsson själv upplevde som väldigt tung.

– Jag var jättejobbig och strulig, var ute och söp mycket och skolkade. Jag är bara glad att jag överlevde den där tiden.

Hon var deprimerad och upplevde skolan som svår. Redan första klass, från den allra första dagen, från den stunden då läraren öppnade munnen och sa att de alla skulle börja med att lära sig bokstaven A, då kände Nina Hemmingsson att skolan inte kommer att bli kul. Det blev den aldrig heller. Hon upplevde skolan som ett slags fångelse.

– Nu fattar jag att jag hade koncentrationssvårigheter, men det var ingen annan som fattade det då. Jag var ganska lugn så det syntes på mig bara genom att jag inte gjorde nånting. Och så fort jag kunde började jag skolka.

DET VAR NÄR HON hade passerat 20-årsåldern och börjat studera bild och form på en folkhögskola som hon slutade "strula". Genom konst, skrivande och tecknande hittade hon sitt sätt att få ur sig jobbiga grejer och ta sig vidare. Nina Hemmingsson har alltid tyckt att det har varit svårt att vara i "den vanliga världen".

– Det finns ju äkta kufar som totalt skiter i vad andra tycker, antingen för att de verkligen är tvungna eller för att de fixar att ställa sig utanför. Det gör ju inte jag, jag är ingen äkta kuf.

Men hon upplever samhället som för snävt, för många regler om hur man bör vara och att människor anpassar sig så mycket efter andra.

– Egentligen tycker jag att det är en fin egenskap hos människor, att man anpassar sig och vill vara med i gemenskapen. Men det finns så många krav och ideal som är så bisarra, så det är lätt att man börjar begå våld på sig själv för att passa in. För mig själv handlar det mycket om att jag är kvinna, att det krockar mycket där.

Hon säger att hon lyckats bygga sin egen

Nina Hemmingsson

.....
ÅLDER: 42. BOR: Telefonplan. GJORT I URVAL: Serieböckerna *Hjälp!*, *Jag är din flickvän nu*, *Så jävla normal* och *Mina vackra ögon* och diktsamlingen *Det var jag som kom hem till dig*. AKTUELL MED: Serieboken *Snyggast på festen* som kommer ut 19 maj. Föreställningen *Mina vackra ögon*, som bygger på hennes serier, har premiär på Unga Dramaten 21 maj.

värld och en tillvaro där hon fungerar. Hon har sin familj, sitt tecknande och sin arbetslokal som ligger på gångavstånd från hemmet. Och allt det här finns i Midsommarkransen.

Det här med att passa in och leva upp till förväntningar, det känns ganska förväntat att du som kulturarbetare ska bo just här?

– Ja. Men jag hamnade här lite av en slump för många år sen, för att min kille bodde här. Sen är det ju så att jag har många kompisar som bor här. Det är ju också på grund av att Konstfack ligger här och att

Söder på nåt sätt har vuxit hit. Men samtidigt vill jag inte vara en del av det där. Jag tycker om Midsommarkransen, men jag stör mig på att det blir mer och mer välbärgat och segregerat här. Och jag önskar att det fanns mer skog här.

Strax utanför arbetslokalen står en stor ek, som man kan säga för henne blivit ett slags symbol för att området förändras. Hon misstänker att den har dött på grund av sprängningar som gjorts när en skogsrensa nyligen byttes ut mot cityradhus.

– Mitt hat mot de där radhusen är så stort

och intensivt, framför allt för att den skogsrensa försvann. Hade de byggt lägenhets-hus hade jag sett en poäng med det. Men nu offrade de skogen för svindyra radhus. Det är så meningslöst.

Hon berättar med ett litet leende att någon en dag hade klottrat på en av husfasaderna: "Du är skyldig".

– Det var inte jag som gjorde det faktiskt, måste bara säga det! ☹

En längre version av intervjun finns på situationsthlm.se

Stockholmarna åker taxi som aldrig förr. På stadens gator snurrar mer än 6 000 taxibilar, vissa mer udda än andra. Vi har skannat taxi-Stockholm och hittat alltifrån Londonbilar till moderna appar och underjordisk taxi.

TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO JOEL NILSSON

UTMÄRKTA TAXIBILAR

elefonen var en ganska ny uppfinning. Det ville man dra nytta av. Ett antal stolpar med direkttelefon sattes upp i staden. Där kunde hästskjutsar och bilar stå och vänta på körning. Året var 1899 och Stockholms Droskägärförening bildades.

I dag, mer än 100 år senare, står fortfarande telefonen i fokus, men med bokning via smartphoner och appar. Hästdroskorna har bytts ut mot nya bilmodeller och det som var Droskägärföreningen är nu Taxi Stockholm. Huvudstadens äldsta och största taxibolag har 23 000 körningar varje dag. Taxibolagen är fler än någonsin i Stockholm, taxitätheten ökar och på stadens gator rullar

mer än 6 000 taxibilar. Det finns många sätt att ta sig fram på Stockholms gator och en taxiresa behöver inte enbart handla om att ta sig från en adress till en annan. Det finns guider som kör taxi och tomtar som kör taxi. Och det kan vara artisten Axwell som är chaufför och det kan vara glassbilen som plockar upp en.

I MAJ BÖRJAR också taxi åka ner i underjorden. Den 16–18 maj finns det en chans att ta Taxi Stockholms två nya elbilar ner under Skeppsholmen där det finns en gammal örlogsbas från fyrtiotalet som förr fungerade som ett litet samhälle dolt under ytan. Det som tidigare har varit stängt för allmän-

heten öppnas och taxiresenärer får åka på en expedition tillsammans med historie-experten Lars A. Hansson som berättar hur soldaterna levde i det dolda under staden.

– Vi gör det här för att visa på vårt miljöarbete och vill göra det på ett roligt sätt genom att öppna ett rum under stadens brus. På så sätt lyfter vi upplevelsen runt hur elbilen är fri från både ljud och utsläpp, säger Natalia Santos, pr- och pressansvarig på Taxi Stockholm.

Guidning ovan jord är också en av Taxi Stockholms tjänster, precis som hos Taxi 020. Ett antal chaufförer har specialutbildats till stadsguider.

Räcker det inte att vara en traditionell taxi?

– Vi utvecklas hela tiden för att bättre vara en naturlig del av Stockholm och de resmönster som håller på att förändras, men vi har också möjlighet att ge nåt extra till våra kunder utifrån vilka vi är. Våra bilar finns överallt, chaufförerna kan staden och vi har förare från 75 olika länder och kan ge guideade turer på olika språk. Vi vill ta vara på kompetens som finns inom Taxi Stockholm, säger Natalia Santos.

Ett bolag som satsar på att vara mer än bara en vanlig taxi är det nya tillskottet på stadens gator – London Cab.

– Folk vill ha ut nåt mer av sin resa, i alla fall målgruppen vi främst riktar oss till. Det här blir en helt annan upplevelse än en van-

Björn Danielsson tröttnade på att köra vanlig taxi och tog engelska bilar till Sverige.

TAXI I STOCKHOLM

VOLKSWAGEN är det vanligaste bilmärket. **DET ÄR VÄLDIGT FÅ** bilar i trafik som är äldre än fem år. **DEN VANLIGASTE FÄRGEN** på en taxibil är vit. **SEDAN 2010 HAR ÖKNINGEN** av antalet taxibilar blivit markant i hela landet. Den största ökningen har skett i Stockholms län. **ANTALET TAXIBILAR I STOCKHOLMS LÄN** har ökat från 3 845 (1990) till 6 142 (2013), en ökning med nästan 60 procent. Samtidigt har invånarantalet ökat med drygt 31 procent vilket innebär att taxitätheten har ökat med drygt 22 procent. **ANDELEN FORDON** som körs på alternativbränslen i Stockholms län är 65,43 procent. Andelen miljöbilar ökar mest i Stockholms län. **I STOCKHOLMS LÄN** begicks 26 taxirån år 2012, vilket är en minskning jämfört med 2011 och 2010 då antalet var 31 respektive 33.

Källa: Svenska Taxiförbundets rapport 2013

Therese Kjellin och Åsa Berggren på London Cab vill göra taxiresor till någöt extra.

lig taxiresa, säger Åsa Berggren på London Cab.

Hon öppnar dörren till den svarta Londontaxibilen. I baksätet sitter vi mitt emot varandra och det finns en glasruta som går att dra för mellan passagerare och chaufför.

– Stockholmare gillar London och alla som har varit där har studsat runt i de här bilarna. Det är ofta nåt man kommer ihåg från sin Londonresa – taxiresorna, säger Björn Danielsson från förarsätet, som sitter på höger sida i bilen.

VI HAR IPAD I ALLA BILAR SÅ ATT MAN KAN STYRA SIN MUSIK SJÄLV

Åsa Berggren, London Cab

Han har tidigare kört för Top Cab och Taxi Kurir, men kände att han ville göra något annat och tog hit två taxibilars från London.

– Det här är nåt annat än att köra vanlig taxi, här är folk glada när de åker. Det är charmiga bilar, säger han och svänger ner på Odengatan.

En kvinna på trottoaren tar upp sin telefon och fotar bilen. Och när Björn Danielsson senare parkerar bilen vid Norr Mälstrand cyklar en man förbi och frågar:

– Taxi som i London?

Bilarna väcker ofta uppmärksamhet, men något London Cab får fajtas med är att folk tror att de är en dyr turistfälla.

– Vi försöker få folk att förstå att det är okej att åka med oss, att det är ordentliga taxichaufförer och att det faktiskt är billigare än flera stora taxibolag, säger Therese Kjellin som också jobbar på London Cab.

För att kunna hålla nere taxipriserna och få företaget att rulla satsar de på samarbeten med annonsörer och olika kampanjer.

– Vi har annonsörer som inte bara syns på utsidan av bilen, utan som vi även har kampanjer med, till exempel en kampanj att en resa om dagen är gratis, slumpmässigt eller att chauffören kanske kände: fan det här var ett skönt gäng, de vinner gratisresan, säger Therese Kjellin.

De har hittills satsat mest på en ung partyglad kundkrets, där taxiresan blir en förlängning av festkvällen.

– Vi har Ipad i alla bilar så att man som kund kan styra sin musik själv, säger Åsa Berggren och berättar att det finns planer på en karaokemaskin men att inget är spikat än.

London Cab är fortfarande ett ganska litet bolag, med sex bilar.

– Men vi pushar in fler bilar nu. Till sommaren kör vi så att det ryker, säger Therese Kjellin.

EN ANNAN TAXI som cirkulerar på Stockholms gator är en Mercedes i S-klass. Bakom ratten sitter Tshimuanga Tshimangas. Solen speglas i hans solglasögon och i bilens välputsade lack. Han kliver ur bilen och öppnar dörren för kunden, klädd i kostym och röd slips. I bilen bjuds det på bubbelvatten.

– Jag har kört taxi länge, i 14 år. Kört för Taxi Stockholm, Solna Taxi och mitt eget företag Limousinservice. Det blir en del körningar från Grand Hôtel, berättar han. Det är svårt att få jobb direkt från gatan, att stå och vänta på kunder, men nu när jag kör för Uber behöver jag bara trycka på en knapp och så får jag kunder direkt.

Uber är en taxitjänst, en app som kopplar samman kunder och åkare. Bilarna har varken taxiskyltar eller taxameter, hanterar varken kontokort eller kontanter, plockar inte upp kunder från gatan. Allt sker via appen.

Konceptet startade i San Francisco för tre år sedan och har spridits över världen och finns nu i cirka 100 städer.

Stockholm är den första staden i Norden där Uber lanserats och en av de allra första i Europa eftersom Uber gjorde bedömningen att Stockholm är en modern stad där det finns stor potential. Det visade sig att de var helt rätt ute, för ingen annanstans i världen har Uber vuxit så snabbt som i Stockholm, i varken London, New York eller Los Angeles. Exakt hur många kunder Uber har här vill de inte avslöja, mer än att de har "ett antal tiotusentals kunder och hundratals partner".

– Att Uber har vuxit snabbast här tror jag beror på att stockholmare är väldigt trendkänsliga. Det finns en vilja att alltid

Tshimuanga Tshimangas kör en av Stockholms lyxigaste taxibilar, med hjälp av appen Uber.

använda det senaste, säger Robin Reznik, general manager på Uber Stockholm. Och jag tror att det här är lätt för nåt att bli viralt och få fäste på grund av stadens storlek och att det finns en stor målgrupp som gör mycket samma saker. Och nästan alla har smartphone och förstår hur man köper saker genom telefonen.

Kunden kan i appen välja mellan tre prisklasser, där den lyxigaste, UberLUX, är lite dyrare än en vanlig taxiresa och då plockas man upp av till exempel Tshimuanga Tshimanga, och den billigaste UberX är en Toyota Prius som är 20–40 procent billigare än att resa med vanliga taxibolag.

Robin Reznik.

En chaufför som vill vara tillgänglig för körningar loggar in på appen och bilen dyker då upp på kartan i kundernas app. Kunden gör en bokning och får bild på föraren, namn och registreringsnummer och kan följa bilens väg. Chauffören får namn på kunden, karta och adress. Betalning sker via appen där kundens kontonummer sedan tidigare finns inlagt. Ett kvitto anländer per mejl.

– Det är en transparent produkt. Det finns en trygghetskomponent, man vet vem som plockar upp en och det är en kontrollerad miljö. Även tryggt för förarna, säger Robin Reznik.

En funktion i appen gör att man också kan dela sin ankomsttid med till exempel vänner eller en förälder och låta dem följa resvägen i realtid på en karta tillsammans med en beräknad ankomsttid.

Med hjälp av tekniklösningar har Uber kunnat göra specialkörningar. Till exempel kunde man en dag i somras boka glassbilen via appen. Och i höstas när Axwell skulle ha spelning försågs han med en förar-app. Någon gång mellan klockan 19 och 20 loggade han in och hans bil dök upp på en karta i appen.

– Den som först lyckades boka den blev hämtad av Axwell i hans feta bil och körd till konserten och fick en vip-biljett, säger Robin Reznik.

Uber är den mest utvecklade appen på den Stockholmska taximarknaden, men alla stora taxibolag har idag appar. Utvecklingen går mot mer tekniskt användande. En bil ska i dag vara bara ett klick bort. Eller vara något utöver det vanliga. 📍

STOLT MED LJUSET TÄNT

ILLUSTRATION: LOTTA SJOBERG

Vin-appen går i taket och allting skriker larm. Somligt vet man på ren instinkt. Som att man, om man nu skulle råka ha glömt det, befinner sig på en svensk flygplats – eller att det är just svenskar som utför handlingen om man råkar befinna sig på en internationell flygplats – när människor före en i kön adderar en souvenirflaska Jägermeister eller Baileys till frukostbrickan.

Klockan 06.19.

En onsdag.

Men det som gör starkast intryck på mig av det tilltaget är egentligen inte att somliga dricker sprit olyckligt tidigt på morgonen. Det som stör mig är sättet det till synes nödvändigt ska göras på, hållningen, tilltagets valhänta kamouflering bakom någon sorts skenbar normalitet.

Att man efter att ha betalat liksom går till sin plats, sätter sig och harvar upp mackan man köpt och rör i kaffet och trycker sugröret genom juicemuggens lock och chosofritt spiller upp spriten i en liten plastmugg och försöker se ut som att detta är ingenting märkvärdigt, verkligen inte – man startar varje dag så här, detta är både rimligt och fullt naturligt och normalt och en självklar del av ens lunkande vardag:

”Jag är en kosmopolit med internationella vanor, bläng för fan inte på mig.”

Trots att skuldrornas vinkel och nackens böjning är av sådana avslöjande grader som låter påskina att detta egentligen inte är ett dugg normalt och vardagligt utan någonting man, nästan tvångsmässigt, ägnar sig åt enbart för att man befinner sig på resa, bort och vidare i väg och till någonting annat och då får man faktiskt vara så här uppsluppet kontinental och frivol att man sänker ett busjärn redan långt före tuppen.

Det går inte ens att skylla på Lasse Åberg.

VIA EN BILD PÅ INSTAGRAM visar professor Hans Rosling att en nations välmående kan mätas via ljuset som landets nattbelysning sänder ut i rymden. Som exempel visar han en satellitbild över östra Asien som visar Nordkorea som en fullständigt nedsläckt och mörklad landsdel, endast en liten upplyst punkt som sägs vara Pyongyang syns på bilden, resten av landets yta svart och utsuddad, de angränsande länderna tydligt avvikande, markerat upplysta.

Taxi genom Stockholmsnatten. Ljus överallt. Vattnet speglar staden, gör den större, sätter samman och skiljer av stadsdelar och öar, broarna, husen och kyrktornen och masterna – blinkande ljus, stilla belysning från lägenheter och ihärdiga kontor, gatlyktor och strålkastare från bilar som rör sig knappnålsshuvudstora från ena sidan horisonten till den andra.

Går det att flytta härifrån?

Naturligtvis inte. Oaktat sin grymhet och stundtals karga yta är Stockholm en svårt vacker stad. Inte minst så här, passerande igenom upplyst om natten, med våren inom gripbart räckhåll. Här finns – därför att och på grund av – en rörelse och en riktning, en aldrig sinande historia och ett sammanhang som de utställda pro-

**INGEN STAD ÄR MER
VÄLKOMNANDE ÄN DE
VITNESMÅL DESS
UTSLAGNA, UTSTÖTTA
OCH MARGINALISERADE
INVÅNARE MÅKTAR FRAMFÖRA.**

vinserna saknar. Här råder ett tempo som driver upp och ställer till, men som också skapar utrymme och lämnar plats. Ett tålmod som tar slut men ändå inkluderar.

På insidan av bussdörrarna stod tidigare skrivet: "Bryt ej ljustrålen under färd".

Visst, ingen stad är mer välkomnande än de vittnesmål dess utslagna, utstötta och marginaliserade invånare mäktar framföra. Men ingen stor stad kan skapas och bestå utan att det har ett pris.

Tyvärr.

Frihet har aldrig varit gratis, här är vi dock vana vid att mestadels betala för den med en ljummen skärmmössa, småmynt och kraft. Vi är i det stora hela inte särskilt hotade, egentligen inte av något – visst, det finns krusningar på ytan, obehagliga och ovälkomna ekon och skärv, men med ett relativt balanserat och genomtänkt påskruvat perspektiv är vi en stillsam unicaboxidyll där kattmaten farmor får till lunch på hemmet de facto är mer välsmakande, fiberrik och hälsodeklarerad än mycket av den föda som betydligt mer olyckligt lottade invånare i större städer i världen tvingas leva av.

Ljusen är tända. Prognosen tycks stämma.

Och taxichauffören har en Örebro SK-nyckelring hängande från backspegeln och sätter på Frank Zappas "Sheik Yerbouti" när vi kommer ut ur tunneln.

MIN MORFAR TRODDE att tillvaron skulle gå att göra begripligare om man bara hade en svängborr. Mina döttrar önskar äga handväskor som kostar som en lärlingslön på en kvartersbutik.

Lykttändarna behöver inte längre trampa sina varv. Det finns avec redan till frukostbrickan för kosmopoliten i transit.

Ur ett öppet fönster läcker Johnny Cashs version av "Personal Jesus". 🎧

ALLTID REDO

 NATURKOMPANIET

BORLÄNGE | GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA
 HELSINGBORG | JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING
 LULEÅLUND | MALMÖ | NORRKÖPING | STOCKHOLM | SUNDSVALL
 UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND

WWW.NATURKOMPANIET.SE

När Situation Sthlms försäljare Adrian Berar tar en promenad med sin hund går han helst längs vattnet i Minneberg, nära Alvik. Hunden är bästa vännen och hon har samma namn som en socialsekreterare

– Daniella. BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **JOEL NILSSON**

MIN PLATS

Jag har haft Daniella sedan hon var tio veckor gammal. Nu är hon nio månader och är väldigt lekfull. Barnen här i området träffar på oss så ofta att de lärt sig hennes namn och ropar "Daniella" så fort de ser henne och hon blir alldeles galen. Hennes namn bestämde jag och min förra tjej tillsammans, det är lite roligt för tjejens socialsekreterare hette Daniella.

Vi är ofta här och promenerar vid vattnet. Minneberg är ett väldigt mysigt och fint område. Det är lugnt här, inget tjafs och man kan slappna av. Och ett bra ställe för Daniella. Hon är min bästa vän. Hundar är bättre vänner än människor, det kan man lugnt säga. De håller med dig och tröstar dig bättre än en människa gör. Jag har alltid gillat hundar. När jag som barn bodde i Rumänien brukade jag ta hem alla möjliga hemlösa hundar som jag hittade på gatan. Jag ville ta hand om dem, men mamma släppte ut dem igen när

jag inte såg. Vi flyttade från Rumänien på grund av svårigheter i landet. Jag var nio år då. När det blev revolution och Ceaușescu blev dödad bodde vi redan i Sverige.

Jag har försörjt mig bland annat genom att stå staty. Jag stod på en låda på gatan, hade en guldmask på mig och skrämde folk när de gick förbi. Det var faktiskt riktigt roligt. Det hände att folk kom fram och sa att jag skulle få lite extra pengar om jag kunde skrämra någon speciell person. Jag åkte runt överallt i Sverige och stod staty. Men när jag blev bestulen på mina statygrejer började jag göra dumheter, brott. Jag tyckte aldrig att det kändes bra och jag slutade med allt sådant dumt när jag började sälja gatutidningen Faktum i Lund.

För ett år sedan flyttade jag till Stockholm. Nu säljer jag Situation Sthlm vid Kungens kurva och i Täby kyrkby. Och Daniella är ofta med mig då. 📍

Bostadsvrålet vill göra bostadsbristen till valfråga

OM DEN NYSTARTADE rörelsen Bostadsvrålet får välja blir bostadsbristen en av de viktigaste frågorna i valet 2014. Deras mål är att få bostadspolitik att klättra upp till topp 5 bland valfrågorna.

De många organisationer och nätverk som slutit sig samman till Bostadsvrålet har helt enkelt fått nog av decennier av bostadsbrist och anser att det är dags att lyfta fram människors rätt till en bostad.

– Den bostadspolitik som drivs i dag gynnar dem som har en bostad, inte dem som står utanför. Det vill vi ändra på, säger Vanda Kehr på jagvillhabostad.nu som är initiativtagare till Bostadsvrålet.

Det är en nationell rörelse och består av alltifrån Hyresgästföreningen till Förbundet Unga rörelsehindrade. Den 17 och 18 maj håller Bostadsvrålet en bostadskonferens och i augusti planerar de demonstrationer på flera håll i landet.

– Att nätverken möts på det här sättet har inte hänt tidigare i Sverige. Och att Bostadsvrålet har vuxit så snabbt med både små och stora nätverk som alla har olika utgångspunkter tyder på att många ser det här som ett stort samhällsproblem, säger Vanda Kehr. Det är inte bara unga och fattiga människor som berörs av bostadsbristen, alla påverkas på ett eller annat sätt. Många känner nån som blivit blåst på ett kontrakt, föräldrar har barn boende hemma länge eftersom det inte finns nån annanstans för dem att ta vägen och vi träffar personer med barn som flyttar runt. Det är också många som vänder sig till soc för att de inte hittar nån lösning på boendesituationen.

KONFERENSEN Bostadspolitiskt Forum hålls i Tensta konsthall. Den är öppen för alla och kommer även att sändas live på ABF Play. Där vill man ge röst åt alla dem som bor och dem som saknar boende.

– På seminarier brukar det ofta vara branschfolk och politiker som står på scenen. Nu vänder vi på det. Det ska vara de boendes perspektiv på scenen och de andra får lyssna i stället, säger Vanda Kehr.

Organisationer, nätverk och ett antal forskare kommer att hålla föredrag och seminarier. Det ska vara ett forum för kunskapsutbyte och folkbildning och en arena där man

kan dela med sig av idéer, lösningar och förslag. Programmet kommer att utgå från tre teman: bostadsbrist/nyproduktion, ombildning/utförsäljning och upprustning/renovering. Frågor som diskuteras blir bland annat: vad byggs, för vem och var bygger man? Allmännyttan, utförsäljning, marknadshyror, social housing, plan- och bygglagen och markpolitiken är andra exempel.

– Vi vill också ta upp skuldbubblan. Som bostadsmarknaden ser ut i dag blir många tvingade in i skulder då man måste köpa en bostadsrätt, säger Vanda Kehr. Det pratas mycket om bostaden som en konsumtionsvara, en investering, inte som en nödvändighet för ett värdigt liv. Vi vill att politikerna ska börja prata om bostaden som en mänsklig rättighet.

Förhoppningen är att alla inblandade i Bostadsvrålet gemensamt ska kunna komma överens om några punkter inför valet, ett antal konstruktiva förslag till förändring.

– Vi planerar också någonting efter valet, vi ska inte bara upphöra då. Vi hoppas att det här kommer att vara ett pågående forum, säger Vanda Kehr.

De som i skrivande stund ingår i rörelsen är jagvillhabostad.nu, Hyresgästföreningen, Allt åt alla, Linje 19, Kvinnors byggforum, Planka.nu, Järvås framtid, Förbundet Unga rörelsehindrade, Pantrarna, Yimby, PRO, Arkitekter utan gränser och Nätverket Gränby.

MARIA HAGSTRÖM

Bovalet BOSTADSFRÅGAN BEFINNER SIG på plats 12 bland valfrågorna. Det är betydligt högre än vid förra valet då den inte ens nådde topp 15, enligt TNS SIFO:s undersökning i mars. I STOCKHOLM RANKAS däremot bostäder som den tredje viktigaste valfrågan. Bara skola och sjukvård rankas högre, enligt Opinion Stockholm. FÖR STOCKHOLMARE upp till 29 år är bostäder och sysselsättning de viktigaste frågorna.

Soc publicerar Veckans brott

Det begås brott inom socialtjänsten. Det tycker socialarbetarna själva som nu via nätverket NBVT, Nu bryter vi tystnaden, offentliggör ett brott varje vecka fram till valet i september.

NBVT vill genom Veckans brott visa på missförhållanden inom socialtjänsten. Alla som arbetar med socialt arbete kan skicka in avpersonifierade exempel på när man inte kunnat göra ett professionellt arbete på grund av till exempel riktlinjer eller resursbrist.

Det första brottet skickades in av en socialarbetare som träffat "Lotta". Lotta är strax över 20 år och hemlös och missbrukar narkotika. Hon hittar någonstans att sova och finansierar missbruket med prostitution. Lotta har en psykisk funktionsnedsättning och inser inte vilka risker hon utsätts för, menar socialarbetaren.

När Lotta blir misshandlad och våldtagen av torskare och fördd till sjukhus i ambulans väddar läkare att hon ska få vård av socialtjänsten. Och hennes mamma vill att hon ska få en plats på ett behandlingshem, med eller mot sin vilja. Handläggande socialsekreterare gör samma bedömning. Men ansvarig chef anser att det räcker med sjukhusvård, enligt socialarbetaren med motiveringen: eftersom Lotta prostituerat sig i många år är hennes liv redan förstört.

Socialarbetaren berättar: "Lotta skriver ut sig från sjukhuset samma dag och lever återigen i hemlöshet och missbruk och umgås med samma personer som våldfört sig på henne."

Vittnesmålet går att läsa på Nu bryter vi tystnadens Facebooksida, där Veckans brott publiceras.

MARIA HAGSTRÖM

61

procent av alla fängelsedömda kvinnor har upplevt trauma under barndomen, som fysiskt och psykiskt våld eller sexuella övergrepp. Halften är beroende av narkotika, en tredjedel av alkohol och var femte kvinna har haft sex mot något slags ersättning. Det visar Kriminalvårdens första stora kartläggning av den psykiska hälsan hos landets cirka 240 fängelsedömda kvinnor.

CV Nils-Otto.

Född: 1954, i Enskede.

Intressen och meriter: Bra minne, duktig på schack. Gillar djur, konst och litteratur.

Duktig på att ta kontakt med människor.

Bor: Olika

1958 Flyttar till Bagarmossen med mamma och lillebror.

1962 Mamma går bort i en olycka. Pappa träffar en ny fru och vi skickas till Storgårdens barnhem.

1964-1977 Hamnar i ett frivilligt fosterhem i Småland. Trivs inte. Hamnar i kretsar där droger finns.

1977-1978 Testar Amfetamin första gången. Hamnar på behandlingshem.

1979-1985 Träffar min blivande fru. Flyttar ihop. Jobbar med trädgårds- och skogsarbete.

1985 Får en son som placeras på fosterhem.

1992-2001 Blir förtidspensionär pga. en arbetsskada. Skaffar hunden Zappo.

2001 Blir uråkt med skulder. Kontakten med min son upphör. Släpper taget om det mesta och blir hemlös.

2004 Skiljer mig. Flyttar tillbaka till Stockholm med Zappo och lever som hemlös. Tigger i Gamla Stan och bor under en båt på Skeppsholmen.

2005-2009 Får kontakt med Enheten för hemlösa, får hjälp med ID-kort. Svårt att få bo på härbärgen pga Zappo men får tillfälliga boenden. Ser alltid till att Zappo mår bra, äter bra och är frisk.

2009-2009 Zappo går bort.

2009-2012 Får en försökslägenhet i Årsta. Genomgår skuldsanering.

2013- Säljer Situation sthlm på Östermalm utanför SVT och Systemholaget Garnisonen.

DET ÄR INTE VEM SOM HELST SOM SÄLJER SITUATION STHLM

MED EGNA ORD

POESI

Till min älskade
Kirsi Helena

● Kärlek vid första ögonkastet.
Gick gatan fram ensam och
frusen olycklig.
Då plötsligt kände jag en skarp
smärta rakt i mitt hjärta
Förvånad tittade jag upp och där
framför mig stod kvinnan
som med en av Amors pilar satt
mitt hjärta i brand

MICHA, NUMERA
LYCKLIG OCH FÖRÄLSKAD

Straight to Heaven

● Jag hoppar Körsbärsdalen
Jag hoppar Nangijala
Jag hoppar direkt till Nangilima
Konflikträdd

LURKEN

En vanlig dag

● Inne på redaktionen, ett foto
på bordet och ett ljus som brinner
bredvid
Känns lite konstigt
bara någon vecka sen vi talades
vid
I en bok någon skrivit, må du vila
i frid
till en bättre värld
Tror du nu har gått
tror du nu har fått
vila bort från stress och strid
Vi syns när vi syns
Du kanske kan möta mig då
så vi kan ta vid där vi slutade
tror vi utbringade

STEFAN S

Protest

● I går höll jag på att drunkna,
jag kände kraften och suget
från det mörka djupet.
Det tycktes som om alla
avgrundens makter kämpade
för att få mig ned i fördärvet.
Jag skulle säkert ha drunknat
om inte vattnet hade varit för kallt.

JUANITO

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

HECTOR MELD / AC CREATIVE COMMONS

Vad vi kunde
göra 1969 – och
vad vi inte klarar
av att göra 2014

● Eftersom vi kunde
åka till månen 1969, då
undrar jag varför det inte
är möjligt att renovera
Slussen som det är, när
vi nått år 2014, eller har
tekniken stått still sedan
1969?

Så varför slakta och
bygga nya cementklum-
par som skymmer utsikt
med mera?

Även den nya Slussen
kommer vittra sönder, vad
ska de göra då? Bygga
nytt och glasa in allt, för
att sedan undra varför det
inte regnar. Kommande
generationer kommer
aldrig förlåta besluts-
fattarna om nuvarande
Slussen slaktas – inte
dagens generationer
heller.

DAGGE

Dagges funderingar

Fiskkniv i stan

● En lyxmiddag i cementdjungel är
vardagsmat i skärgården?
– Vad menar du med det?
– Jo stekt abborrfile i cement-
djungeln är dyr lyxmat – medans det
är vardagsmat i skärgården. Eftersom
de i cementdjungeln är valhänta.
Skärgårdsbor vet hur man hanterar
en kniv, men i cementdjungeln sticker
de den i magen på varandra istället.
Konstigt.

Bantartips inför den
kommande helgen

● Gå ner tre kilo på sex timmar. Gör
så här:
1. Drink tre liter vatten eller
liknande vara på en halvtimme.
2. Våg dig.
3. Pinka x antal gånger på sex
timmar.
4. Våg dig igen.
5. Vips, så har du gått ner tre kilo
– lätt som en plätt.

SOS-samtal

● Någon ringer 112 och säger att
det 2-åriga barnbarnet fått Google i
halsen och är blå i ansiktet – vad ska
jag göra?
– Kan barnet andas?
– Tveksamt...
– Har du dator?
– Näää, men barnbarnet har...
– Kan du förklara vad som hänt?
– Jag bjöd bara på Hubba Bubba,
skorpor och läskeblask och det enda
som låter från barnbarnet är Google.
– Avvakta så ringer jag upp.

DAGGE

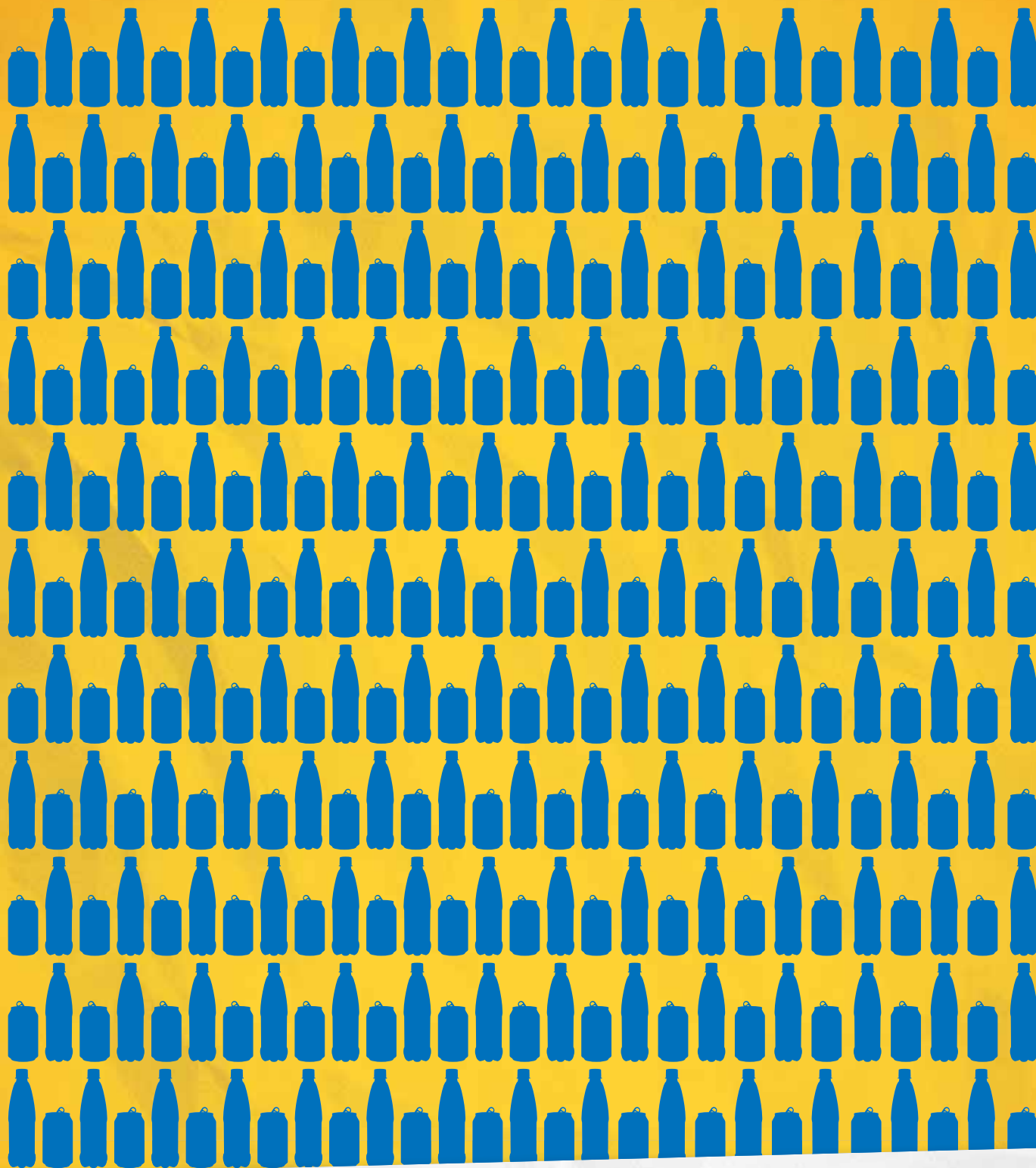
Efterlysning

● Jag vill skriva ner några rader och
hoppas att du läser. Lillan kallades du
för det mesta. Om någon ser det här i
tidningen, så skulle jag bli väldigt glad
om ni talade om för henne att jag har

skrivit och sökt henne. Du och jag
umgicks väldigt mycket på 80- och
90-talet och det skulle vara väldigt
roligt att få prata med dig. Jag som
undrar heter Lena Bergman Freij.

Snälla Lillemor hör av dig till min
bror, han har mitt mobilnummer.
Hoppas att vi kan nå varandra från
den här efterlysningen. Må bäst. Stor
kram.

LENA

Har du mycket pant? *Vi hämtar den!*

Pantamera kan nu erbjuda gratis hämtning av pant hos privatpersoner, idrottsföreningar, arbetsplatser, kontor eller andra som har stora mängder pant. Pantpengarna behåller ni. Läs mer på www.pantamera.nu eller ring 011-191980 och anmäl intresse för hämtning.

PANTAMERA

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Mycke snack och lite verkstad

● Ska vi fortsätta att bara snacka om allt det som media avslöjar – suspekta affärer och mutor med mera som uppenbarligen försiggår i denna korruperade "bananrepublik" vi lever i. Eller skall det verkligen behövas flera kalla fakta, än vad media redan presenterat, för att det ska hända någonting? Då kan vi börja prata om demokrati.

EN SOM EVENTUELLT KOMMER ATT RÜSTA

Två barn

● Två barn i den lysande solen
Två barn som möttes en gång
Två blickar som rena och klara
sjöng på en kärlekssång

Men solen kunde ju skada
sa människor som stod och såg på
och så skilde man barnen bara
och sagan tog slut om de två

Nu skiner solen och flödar
och gräset är ännu grönt
men blickar som hatar och dödar
kan ingen säga är skönt

JUANITO

Liten undran om tiden

● En liten fråga som jag undrar
över: Är det bankerna som kommit
på att vi ska ha sommartid och
vintertid – för att tjäna in extra på
räntor et cetera?

D. R

PAUL LEBERWITZ/CREATIVE COMMONS

Upplysning om vanliga svenssons som blir hemlösa

● Dom kan bli placerade till exempel: Akutboende, kvinnoboende, härbergen, hotell, vandrarhem, stödboende, etcetera.

Exempelvis, träningslägenhet, försökslägenhet för att få förstahandskontrakt om man skött hyran, ingen större, ingen störning av grannar. Att man skaffar sig verksamhet utanför hemmet. Så som att vidareutbilda

sig. För att överleva så söker man socialhjälp. Därefter kan man få aktivitetsbidrag. Söka sjukbidrag.

Många får psykiska problem, kan placeras på psyket. Eller få tvångsvård tyvärr. Av hemlösheten kan det leda till drogproblem tyvärr. Många familjer splittras. Barn omhändertags av Barnavårdsnämnden.

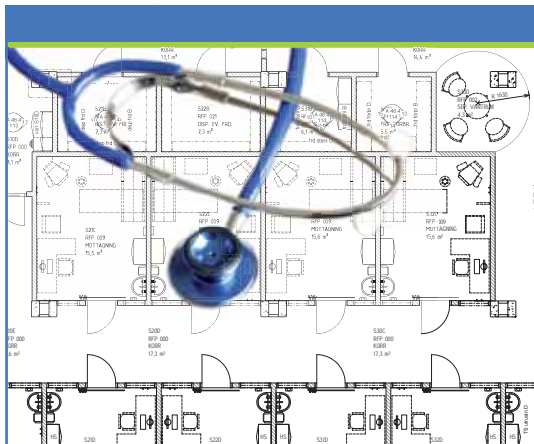
Flertalet får sömnproblem, när man

sover 4 man i en sal. Kvinnoboende och mansboende var för sig. Fast man känner varandra, vi sitter ju i samma båt. Så försvinner mobiltelefoner, bärbara datorer och sådant som går att sälja. Titt som tätt. Inget vidare liv.

Var istället rädda om varandra, krama varandra.

Kram på er!

FOTEN HÅKAN

Även vårdmiljöer behöver vårdas

Varje år står Locum bakom investeringar och underhållsåtgärder för 2 miljarder kronor. Det gör oss till ett av Sveriges största fastighetsbolag.

Läs mer om oss och våra pågående projekt på www.locum.se

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

VI ÄR EN DEL AV
STOCKHOLMS
LÄNS LANDSTING

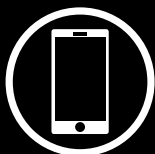

SÄLJ PÅ AUKTION

Våra experter hjälper såväl privatkunder som företag med försäljning av:

- Enstaka föremål och hela bohag
- Dödsbon
- Företagsflyttar
- Avyttring av utställningsmöbler, lager och nyproduktion
- Konkurer och mycket annat

KONTAKTA OSS IDAG FÖR EN GRATIS VÄRDERING ONLINE ELLER BESÖK GÄRNA VÅRT AUKTIONSHUS

LADDA NER VÅR PRISVINNANDE APP
Inom några få minuter är du redo att lägga bud eller sälja varor.

Lauritz.com
A bid better

AUKTIONSHUSET LAURITZ.COM STOCKHOLM · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880
stockholm@lauritz.com · Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 10-15

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Never Work

● I don't wanna work in a hotdog stand.
Is that so god damned hard to understand?
I don't wanna work in a factory.
Try it out and you will see.
I don't wanna work in a grocery store.
I never, never, never wanna work no more.
I don't wanna work in an office as a clerk.
It would make me feel like a jerk.
To be working as an aupair.
With my reputation it wouldn't be fair.
I don't even wanna work at the liquor store.
I never, never, never wanna work no more.

MARKKU

Barnarbete i Sverige

● Majblomman har återigen börjat säljas för år 2014 av minderåriga barn. Jag frågade;
– Hur mycket av pengarna får du behålla, själv?
"Tio procent" blev svaret.
– Vart går resten av pengarna, då?
– Det går till fattiga barn som behöver hjälp och glasögon.
– Men det är ju du som drar in pengarna, du borde få hälften, sa jag.
Sedan gav jag bort sex spänn till honom. Utan att jag tog någon blomma.

– Tack, vi tycker också att vi får för lite.

Var tar de övriga nittio procent vägen? Jag bara undrar, har någon koll på att de inte går till nya stuprännor på någon höjdares sommarställe? Borde det inte vara staten och kommunen som betalar för de fattiga barnen och deras glasögon?

DAG

Hell Helga

● O, helga natt
Åh, Helga, Helga, Helga...

O, helga natt
Åh, Helga, Helga... jaaa...

SHUTTERSTOCK/CREATIVE COMMONS

Samtal i ett rökrum

● Vi sitter några stycken runt bordet på Grimman och pratar. Många har socbidrag, en del av oss pension. Jag säger att jag har haft pension sen -99, men jag kunde faktiskt knega ändå, det gick ju så väldigt lätt att få det då.

Jag behövde bara säga till läkaren att jag hade lite panikångest och svårt att sova, behövde faktiskt inte säga så mycket mer. Men i dag är

det ganska svårt att få pension bara för att moderaterna för talan just nu. Ja, jag vet så många som frågat mig, hur man gör för att få pension resten av livet. Jag kan inte svara på denna fråga, för allt är ju så individuellt, det är ju inte alls lika för alla.

Likaså det här med att ha någonstans att bo, det är mycket svårare att få tag på någon liten vrå, bara för två. Jag tycker det är för jävligt att vara

hemlös, nu har jag tröttnat ordentligt på att gå gata fram och tillbaka, upp och ner.

Nu begär jag och han som jag lever med att dom måste ordna något boende fort. Jag kräver att Älvsjö soc inte bara glömmer oss igen, för det har dom gjort flertalet gånger. Vi pallar inte bara vara ute och vandra nätterna igenom. Vi vill ha en bostad som alla andra.

FILLE

En bra tidning

● De som köper Situation Sthlm vet i alla fall med säkerhet vart pengarna går.

En trevlig kund sade i dag att han köper Situation Sthlm, inte för att han är snäll, utan för att tidningen är bra och för att han är snäll, fast i början köpte han den bara för att han var snäll, för då var tidningen inte så bra.

Trevligt att höra att den blivit bättre med åren.

Det är uppmuntrande att prata med sina kunder, de har blivit som goda vänner och som ett ljus i tillvaron. Om man någon enstaka gång känner sig nedstämd, så kan man bara tänka att det blir bättre, när man kommer bortom hörnet – eller när man träffar en trevlig kund.

JUANITO

Skydds jakt på vad?

Hur många fårskallar finns det i Sverige?

Hur många vargar finns det i Sverige? Om en varg river några får, eller renar, så blir det ett jävla liv. Det blir ett liv om "skydds jakt" på vargen, och sug på ordet, s-k-y-d-d-s-j-a-k-t. Det kryllar av tåg i Sverige, till exempel snabbtåg, som mosar får, älgar, renar och annat – men inte fan införs det skydds jakt på lokföraren. Konstigt logik.

Vad kommer det bli av dagens vargungar – uppstoppade på museum? Eller ska vi stoppa denna urbota dumma "naturvårdsregel" tills vargarna blir fler än fårskallarna, som styr landet?

P.S tänk på det du, när du äter din blodiga oxfilé eller lammstek.

DAG R, FÖRE DETTA VARGUNGE

Solklart!

**Köp Situation Sthlm av
försäljare med legitimation**

**Situation Sthlm ska inte
säljas av påverkade
försäljare eller i t-banan**

SITUATION
S T H L M

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

BOTKYRKABYGGEN

SmåA

Stavdal

Trona
Patentrådgivning AB

SHIS Bostäder

STEEN & STRÖM SVERIGE AB

Solvalla

Svensk Fjärrvärme

SJU ADVOKATER

SPARTOI AB

Stockholmshem

TÄBY

skandia

spoon

SVALNER

UNTONEN

Svensk Rikstäckande Butksservice

SVERIGES BRYGGERIER

VALLENTUNA
FOTVÅRDSKLINIK

MOTEN & UPPLEVELSER
Skåvsjöholm

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

SYNSAM
www.syksam.com

VISION

NORD STADSBUDD
I STORSTOCKHOLM

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

TL Bygg

Wallenstam

KÖP SITUATION STHLM AV SUSANNE VID ICA MAXI HANDEN

Hitta Susanne och andra säljare på situationsthlm.se/karta

JOHAN KLING

MARIA HAGSTRÖM

Orange Is the New Black

TV-SERIE Äntligen! Den andra säsongen av min favoritserie *Orange Is the New Black* är snart här. Den 6 juni kommer fortsättningen på Netflixserien som utspelas på ett amerikanskt kvinnofängelse.

Huvudpersonen Piper Chapman, en vit medelklasskvinna som sitter inne för narkotikabrott, och hennes underhållande medfångar: den bestämda ryska kocken Red, trans-tjejen Sophia, före detta älskarinnan Alex och framför allt underbara Crazy Eyes, är tillbaka.

En trailer har släppts och skaparen Jenji Kohan har lovat tillbakablickar på fler fångars liv, där hon får oss att tycka om dem innan vi får veta vad de begått för brott.

Det är cirka en månad till säsongssläpp, med andra ord gott om tid att plöja säsong ett, för första gången eller igen.

ULF STOLT

Greg Camaliers

Muscle Shoals

STUDIO/STAD Det finns knappast någon i dag levande människa som undgått att höra eller dansa till en låt som spelats in i någon av de två studior – FAME som drevs av Rick Hall, eller Muscle Shoals Sound Studio som drevs av The Swampers – i Muscle Shoals, en håla med 8 000 invånare, i Alabama.

I en tid av hård segregation i amerikanska Södern spelade vita country- och rock'n'roll-musiker och svarta blues- och soulmusiker tillsammans. Och skapade ett sväng, en atmosfär och ett sound på plattorna som egentligen inte går att förklara. Bono tror att det kan bero på leran vid floden, något alkemiskt. Keith Richards tror mer på studiorummet, karman i väggarna.

För alltid förevigade i andra versen av Lynyrd Skynyrd's "Sweet Home Alabama" är studiobandet The Swampers – några av musikhistoriens bästa sidemen. Lyssna till Arthur Alexanders "You Better Move On" om du vill veta hur ett kompband ska låta.

Med mörkret ute ur systemet

LITTERATUR JOHAN KLING HAR SKRIVIT EN FEELBADROMAN OM "FASANSFULL ENSAMHET". MITT I STOCKHOLM.

DEN HYLLADE FILMREGISSÖREN och författaren Johan Kling, 51, är aktuell med uppföljaren till debutromanen *Människor helt utan betydelse*. Han beskriver nya *Glasmannen* som en "feelbadroman".

– Det är en skildring av en människa som helt klivit ut ur den värld som vi andra lever i. Han spenderar sina dagar i en fasansfull ensamhet. En kompis som läst den kallade mig efteråt för "the prince of darkness." På sätt och vis hade han rätt, jag ville skriva det mörkaste jag kunde. Det var tungt att göra det, det var tungt att befinna sig i den personens värld, och jag fick ta långa pauser från skrivandet ibland. Men jag har stoppat in lite humor också.

Johan Kling presenterades nyligen som produktionsbolaget Standarts "storvärvning". Lägg till det ett liv som småbarnspappa och ett uppdrag som ledamot i den statliga kommittén Kulturbryggan så förstår man nästan att det är svårt att få dygnets timmar att räcka till.

– Jag har det väl som många andra – stressigt. Det blir så klart många avväganden om man försöker hålla flera bollar i luften, med böckerna och långfilmmandet och allt. Jag gör reklamfilmer mellan varven också, det ger mig de ekonomiska förutsättningarna att vara kompromisslös i mitt övriga skapande. Det tar också tid och kraft.

Under en filminspelning för några år sedan blev det för mycket. Johan Kling kraschade och tvingades sjukskriva sig.

– I mitt fall handlade det naturligtvis om perfektionism också, när jag gick in i väggen. Och perfektionism är ju inte att göra saker perfekt, det är att tro att man kan göra saker perfekt. Vilket inte går. Jag är klokare nu.

Glasmannen utspelas liksom *Människor helt utan betydelse* i Stockholm. Lägg till Johan Klings långfilmer *Darling* och *Puss* så framstår han som en av våra främsta Stockholmsskildrare.

– Det är en stad som är tacksam att skildra. Det är

JAG VILLE SKRIVA DET MÖRKASTE JAG KUNDE

en klassisk storstad, brutal, stressig och inte speciellt inkluderande. Och så lägger man den svenska mentaliteten på det... Men det handlar inte så mycket om i fall det är tacksamt utan mer att det är den stad jag bor i. Mitt förhållande till Stockholm är sammansatt, och Stockholm är en stor del av min livsupplevelse.

Johan Kling säger att *Glasmannen* var en bok han var tvungen att skriva, men att han nu har fått den ur systemet och kan lämna den bakom sig.

– Nu har jag penetrerat mörkret så långt det går. Min nästa bok, som jag skriver nu, är en sedekomedi. Det är bitvis burleskt. Jag skrattar när jag skriver den. Det är ganska skönt.

DAVID BOGERIUS

Självklar tredje skiva

Lykke Li

I Never Learn

★★★★½ Lykke Lis nya skiva *I Never Learn* är en skiva full av powerballader. Stundtals smäktande, ofta introvert och betydligt mer lågmäld och bitterljuv än sin föregångare. Det är kanske vårens kärleksskiva nummer ett. Eller vårens uppbrottskiva, lite beroende på om man är optimistiskt lagd eller inte.

Där Lykke Li, med förra skivan *Wounded Rhymes* från 2011, ytterligare positionerade sig som artisten, nomaden, popstjärnan – som försökte hitta sig själv i den kaliforniska öknen så är *I Never Learn* en mjukare skiva, både ljud- och känslomässigt.

Det karga jaget har fått en mer försonlig inramning medan den hårda, elektroniska ljudmattan nysats upp. Det finns någonting vilsamt i låtarna, där också de akustiska elementen fått mer plats. På albumet rör hon sig ledigt mellan avskalade, gitarrdrivna ballader som "Love Me Like I'm Not Made of Stone" och pampiga gospelrefränger i "Heart of Steel".

På *I Never Learn*, som kunde ha varit den "svåra tredje skivan", kliver låtskrivaren och musikern Lykke Li fram i ljuset ytterligare. Och hon gör det med självklarhet.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

ÖVERRÖSTA KARUSELLERNA

Fullbokat på Gröna Lund

DAGISFAVORITEN Sean Banan inleder på Gröna Lunds stora scen 2 maj och sist ut är de mytomspunna retrorockarna i Ghost 26 september. Däremellan uppträder bland andra schlagervinnaren Sanna Nielsen, "Tjuren från Wales" Tom Jones, skäggrockande ZZ Top och dansdrottningarna Rebecca & Fiona.

– Är det en konsert du inte får missa i sommar så är det Arcade Fire 13 juni. Jag känner på mig att den här konserten kommer att gå till historieböckerna tillsammans med andra oförglömliga spelningar på Grönan såsom Lady Gaga, Bob Marley och Jimi Hendrix, säger Gröna Lunds programchef Kenny Mattsson.

Även på den lilla scenen är utbudet stort under konsertssommaren. Jakob Hellman, Gnučči, Syster Sol, Tove Lo och Ace Wilder med flera spelar vid dansbanan bredvid "Nyckelpigan". Drygt 900 personer får plats under taket.

Som tidigare kan du köpa "Gröna Kortet" för 240 kronor, det gäller som entré under hela sommaren.

Andra intressanta utländska namn på stora scenen är norska dödspunkarna Turbonegro, King Diamond (falsett-metal från Danmark) och Bob Marleys styvson Bunny Wailer. Markus Kronegård, Looptroop Rockers och Laleh är några av de svenska akterna som ska överrösta karusellerna.

– Vi har försökt få Laleh till Gröna Lund i många år nu och jag är verkligen glad över att vi har lyckats. Det kommer att bli en minnesvärd kväll framför stora scenen 22 maj, säger Kenny Mattsson.

DAVID BOGERIUS

FOTNOT Se hela konsertprogrammet på gronaland.se

MUSIK

Zacharias Blad

Zacharias Blad

★★★★½ Singlarna "Jag är gay", "Stockholm" och "Döda mig" har trissat upp förväntningarna rejält. Kanske har Stockholm äntligen fått sin egen Håkan Hellström.

Det här är pop med så mycket hjärta att det slår sig ut ur kroppen.

Även om singlarna är de klarast lysande spåren på det självbetitlade debutalbumet så finns där alltid en energi som är svår att bortse från.

Och refrängen i "Döda mig" – "Ge mig cigg och öl, ge mig allt ni har så det blir bättre" – fäster rejält.

DAVID BOGERIUS

SödraSidan

För evigt unga

★★★★½ När Dalen-duon SödraSidan äntligen albumdebuterar låter plattan som en Greatest Hits. Låtar som "Min hemstad" och klassikern "Södra sidan" (missa inte remixen) har båda två år på nacken och över miljonen visningar på Youtube. Nya "Står tillsammans" med beats från Hoffmaestro sammanfattar läget i svensk hiphop där alla älskar alla för närvarande.

Det är förstklassig feelgood-hiphop med hitkänsla som fler radiostationer borde upptäcka och uppmärksamma.

DAVID BOGERIUS

Kent

Tigerdrottningen

★★★★ Jag räknade bort Kent härömrådet när de lanserade ett trivselvin för medelklassen, blev Playstation-spel och invigde arenor. Bandet blev en symbol för det *apolitiska* och *etablerade*, det som de till en början var en motvikt till. I relation till det är *Tigerdrottningen* ett enda stort förlåt. En käftsmäll mot individualism, mot nazism, mot kortsiktig (klimat)politik, mot konsumtion. Allt ackompanjerat av sorgsna pianosingor och pumpande bas. *Tigerdrottningen* är Kents mest politiska album hittills. Och det gör ont, på riktigt.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

RECEPTDRIBBEL

Stolpe in i köket

FÖRRA ÅRET FICK *Fotbollskokboken 2x45* pris som Årets kokbok. Nu har den, i konkurrens med böcker från 180 länder, vunnit guld i tävlingen Gourmand World Cookbook – ett matlitteraturens VM, om man så vill.

Den 20 maj åker de tre författarna till Peking för att ta emot priset.

– Det kom ett mejl där det stod "Congratulations", jag trodde att det var spam och tänkte slänga det. Det var besked från juryn om att vi hade vunnit guld. Motiveringen får vi veta under prisceremonin, säger Riki Simic som tillsammans med Sladjan Osmanagic och David Mortimer-Hawkins skrivit boken.

Boken kom till för att de var trötta på att fotboll ofta förknippas med skräpmat. De har valt ut 45 minnesvärda matcher och sedan kopplat mat och dryck till dem. Zlatans klackmål mot Italien i EM-kvalet 2004 har gett upphov till rätten "Djävulens klack". Och VM-kvalmatchen mellan Tyskland och Sverige som slutade 4–4 och kallades bragden i Berlin har fått ge namn åt "Bragdwursten".

Författarna har bidragit med olika kunskaper. David Mortimer-Hawkins kan dryck, men inget om fotboll. Riki Simic är kock och kan fotboll, men dricker inte alkohol. Och Sladjan Osmanagic vet allt om fotboll, men kan inte ens koka potatis.

Rätterna i boken är indelade i svårighetsgraderna Champions League, Allsvenskan och Korpen. Boken inleds med bankettmenyn från VM i Brasilien 1958.

– Den matchen är den äldsta vi har med. Vi ville att folk skulle ha en möjlighet att minnas. Å andra sidan finns det vissa minnen som kanske bara de mest inbitna fotbollsfansen kan relatera till.

GERD ERIKSSON

Storartad journalistik

Kolbjörn Guwallius

Grip till varje pris

★★★★ Man har sett vanligt klotter, slarviga taggar som fular ner omgivningen som en loska eller ett hånfyllt vrål. Man har även sett graffiti av klass, klar försköning av någon trist betongvägg, upplivande och färgstark.

Det pågår ett närmast dagligt krig mellan "subversiva element" och rättsvårdande institutioner på det här området. Det är inte orimligt i sig.

Det orimliga är att en del av rättsskipningens trupper verkar begå värre brott än de subversiva ungdomarna de bekämpar.

Därom handlar boken *Grip till varje pris* av journalisten och författaren Kolbjörn Guwallius. Den är ett klassiskt tidningsreportage i bokform och föddes ur en artikelserie som författaren var med och skrev i Svenska Dagbladet 2011.

Civila väktare som bedriver polisiär spaning är föremålen för granskning. Enligt lag ska de inte finnas. Det är orimligt i ett rättssamhälle att polisiärt arbete utförs av icke-poliser, av privat milis.

Kolbjörn Guwallius granskar i detalj väktarföretaget CSG (Commuter Security Group) – vars största uppdragsgivare är SL – som vill ha sin tunnelbana i fred.

Det är ett rätt stort journalistiskt arbete nerlagt i boken. Om dess uppgifter är alltigenom, eller bara till större delen, korrekta, borde ansvar utkrävas.

BÖCKER

Jackie Ferm

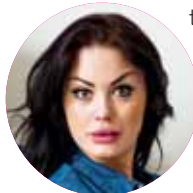
Rövardotter

★★ Spekulation?

När dottern till en av Sveriges mest ökända kriminella, Lars-Inge Svartenbrandt eller sedermera Lars Ferm, ger ut sina memoarer i anslutning till att fadern släpps ur fängelset?

När dottern blev en "kändis" genom att i tv-serien *Paradise Hotel* inför kameran ha samlag med en man hon just träffat?

När denna dotter, Jackie Ferm, startat en blogg av ytterst "öppenhjär-

Jackie Ferm.

EMMA PAULSSON

Civila väktare som smyger på klottrare och graffitikonstnärer, som olagligt fotograferar dem och lägger upp ett lagvidrigt dataregister över dem.

Ansvaret för detta är vida spritt.

Det ligger på CSG, på SL som står bakom, på länsstyrelsen som tillåter, på poliser som vet.

Boken avslöjar ett vådligt snedsteg i vårt rättssamhälles dunkel.

JAN LINDSTRÖM

tigt" slag som blev den nionde mest lästa i vårt land?

När hon skrivit sina minst sagt förtida levnadsminnen tillsammans med sin sambo, Ola Brising, som själv kallar sig "skvallerjournalist". Naturligtvis är det en spekulativ bok. Men det är också en öppen och berörande skildring av en helvetisk barndom.

JAN LINDSTRÖM

Börge Lundgren

Bara man e fantastisk: Eddie Meduza

★★★★ Eddie Meduza (Errol Norstedt, 1948–2001) fyllde folkparkerna och

vrålade "Mera brännvin", men bakom clownens mask rann, som så ofta, tårarna.

Arbetet med biografien har pågått under flera år med flera olika författare men till slut fick Börge Hellström och Theodor Lundgren ihop den under pseudonymen Börge Lundgren. Beträktelsen över en begåvad person som brottas med svåra alkoholproblem och själsliga ärr från en oerhört tragisk uppväxt är kärleksfull och engagerande. Samtidigt tenderar historien att bli osammanhängande, spretig och repetitiv. Kanske beror det på hur den har kommit till.

DAVID BOGERIUS

WANTED BY THE FBI

INTERSTATE FLIGHT - MURDER, KIDNAPING
ANGELA YVONNE DAVIS

Photograph taken 1969

Photograph taken 1970

Allias: "Tamu"

En nödvändig historiektion

Free Angela Davis – and All Political Prisoners

★★★★ Historien om Angela Davis och det som ledde fram till att hon hamnade på FBI:s lista över de tio mest efterlysta i USA i augusti 1970, greps i New York i oktober samma år, förflyttades till Kalifornien och ställdes inför rätta anklagad för mord, kidnappning och att ha flytt från polisen – brott som vart och ett kunde ge dödsstraff – är en nödvändig historiektion.

Två pistoler används vid ett

fritagningsförsök i en rättegångssal där fyra personer, av dem en domare, dödas. Båda vapnen är köpta i Angela Davis namn. Då Angela Davis är kvinna, svart, intellektuell, kommunist, Black Panther-aktivist och nyligen sparkad filosofiprofessor vid UCLA ses hon som ett synnerligen farligt hot mot den amerikanska staten.

Rättegången som följde tog två år. Filmen handlar till största delen om de två åren. Om kampen i rättsalen och fängelset och kampanjerna över

hela världen för att få Angela Davis frikänd. Och om den klyfta mellan USA:s vita och svarta befolkning som då stod på sin spets.

Ironin i att spela upp citaten från dåvarande president Richard Nixon och hans syn på Angela Davis – tagna från hans egna inspelningar från

Ovala rummet, de så kallade Watergatebanden – säger egentligen lika mycket som själva filmen.

Om varför kampen var tvungen att föras.

ULF STOLT

FOLKBILDANDE FILMER

Arkiverad politisk propaganda

FILM ÄR EN spegel av vår samtid och vårt samhälle. Det framgår extra tydligt om du besöker Filmarkivets avdelning med valfilmer, där filmer från 1934 och framåt har samlats. Titlarna säger mycket: *De valde friheten* (Folkpartiet, 1948), *Arbete!* (Socialdemokraterna, 1934), *Män och maskiner* (Högerpartiet, 1936) och *Fritt fram för Centern* (1966).

Här finns olika grader av realism och kreativitet. År 1988 gjorde till exempel Miljöpartiet en tecknad film om motståndarna Ingvar Carlsson, Carl Bildt och Bengt Westerberg, till en sorts hiphop/rap. Greppet verkade funka, för de valdes ju in i riksdagen samma år.

1994 gjorde Folkpartiet en film där det klassiska hockeyspelet stod i centrum. Lagen kom från Sossarna och Moderaterna som hamnar i ett dödläge. In glider en folkpartist på isen och gör självklart mål.

Intressant är även filmernas längd. *De kämpade sig till frihet* (Socialdemokraterna, 1948) klockar in på 36 minuter. Men när vi slutade se journalfilm på bio och tv och reklamfilmen gjorde entré kortas formatet betydligt, ofta ner till 30 sekunder. Om detta också är en markör för ett sviktande intresse för och tillhörighetskänsla med partier får förbli osagt.

HENRIK EMILSON

FOTNOT Filmerna kan ses på filmarkivet.se

FILM

12 O'Clock Boys

★★★★ Vi är produkter av vår sociala miljö och bor du i de fatigaste delarna av Baltimore, då lär du dig uppskatta det som finns just där. 12-åriga Pug dyrkar det ungdomsgäng som varje söndag kör motorcyklar och fyrhjulingar genom staden, på trottoarer, i parker, på bakhjulen och utan hjälm. Hans veterinärdrommar ersätts av farten och den upproriska andan. Den ambitiösa och engagerande dokumentären har styrkraft, men får pyspunka strax före mållinjen då inspirationen tycks ha tagit slut.

HENRIK EMILSON

Foodies

★★★★ De flyger lätt 8–9 timmar för att inta en middag på en stjärnkrog. Ofta välkomnas de av ägarna, för ofta är personerna redan kända i gourmetvärlden genom sina matbloggar. Vi möter mästaren som ätit på alla 109 trestjärniga Guide Michelin-restauranger under ett och samma år. Vi möter kontorsarbetaren som sparar alla sina pengar för de kulinariska kickarna. Det svenska teamet bakom filmen har rest jorden runt för att förstå dessa foodies, som utan moraliska eller ekonomiska problem äter sig runt planeten.

HENRIK EMILSON

Lunchbox

★★★★ Din småtråkiga lunchlåda blir garanterat supertråkig efter att du sett den mycket underhållande indiska filmen *Lunchbox*. Det lättsamma dramat har en lunchlåda i centrum, en låda som fylls med kreativ matkärlek av en ung hemmafru åt hennes make, bara för att hamna fel hos en änklung i pensionsåldern. Fru och änkemannen börjar skicka lappar via lådan och snart finner de två varandra, utan att ha träffats.

Det är genomtrevligt, men hela tiden med rätt balans av sött och salt.

HENRIK EMILSON

Miss Violence

★★★★ Grekiska *Miss Violence* inleds med att en dotter i en familj leende tar livet av sig på sin 11-årsdag. Det chockartade anslaget är dock inget i jämförelse med det som kommer senare. Men hårdar du ut i detta enormt skickligt berättade, gestaltade och komponerade mörka drama får du både en fantastisk filmupplevelse och en klump i magen. Men klumpen är ändå positiv, inget ämne ska skys av filmmakare eller publiken. Det onda i vår värld bekämpas bäst genom att belysas.

HENRIK EMILSON

Kulturmingel

KULTUR

VAR: KULTURHUSET, SERGELS TORG
VAD: KULTURHUS I FEM PLAN – EXKLUSIVE VÅNING PLATTAN – MED PLATS FÖR MUSIK, TEATER, BIO, BIBLIOTEK, RUM FÖR BARN,

SERIETEK, UTSTÄLLNINGAR, DEBATTER, FÖRELÄSNINGAR, SAMTAL, KAFÉ, RESTAURANG. OCH SCHACKSPEL.
NÄR: INFORMATIONEN 9–19 MÅN–FRE, 11–19 LÖR–SÖN.

VID DET RUNDA bordet med fyra datorskärmar precis utanför biblioteket sitter två män och läser dagstidningar. Jag skrollade bara snabbt i sökfunktionen per nation och det är en ansevärd mängd tidningar man har tillgång till.

En av männen läser en arabisk tidning, den andra en tysk.

På kaféet på andra sidan entrédörren från biblioteket räknat är det fullt inne och bara två bord lediga på uteserveringen. Under den korta tid jag står vid informationsdisken hör jag två personer fråga personalen var toaletten ligger.

Att Kulturhuset ser ut som det gör, som en liggande monter med glasfasad ut mot Sergels torg, kommer sig av idén som arkitekt Peter Celsing hade – han vann arkitektävlingen 1965 – att skapa en plats där de kulturella aktiviteterna är synliga ut mot torget. "Jag bygger för en ny människa som måste komma", som arkitekten själv uttryckte det.

Att bygga ett kulturhus var en del av den stadsförnyelse som den så kallade Normalmsregleringen – rivningarna av Klarakvarteren var en del av den – medfört. Och skapandet av ett kulturhus sågs som en nödvändig åtgärd för att motverka det man då ansåg var växande kommersiella krafter i staden.

Arbetsgruppen som formades för att skapa den nya kulturinstitutionen formulerade mottot: "Med gatans stämning och verkstadens möjligheter."

Bakom den lilla disken Kultur direkt som ligger precis

vid dörrarna in till biljettkassorna finns en modell av Stockholm i skala 1:1 000 – en centimeter på modellen motsvarar tio meter i verkligheten – där man kan klicka på en skärm och få platser för planerad bostadsbebyggelse att markeras. På en skärm intill visar Byggmästarföreningen i Stockholm hur det går till att få en idé att ta sig hela vägen till färdig byggnad.

Det är 40 stationer som ska passeras innan huset är inflyttningsklart.

Till höger om rulltrappan upp till andra våningen står de åtta borden med schackspel uppställda. Det sitter par och spelar vid sex av dem. Vid bordet längst in i hörnet står tre män och tittar på och följer matchen. En av spelarna reser sig upp, partiet är slut. Men de förblir kvar vid bordet, diskuterar olika lösningar som kunde ha förändrat utgången.

Till slut tar de två som spelat partiet i hand.

I rulltrappan upp hör jag en äldre dam säga till sin väninna, apropå en komplimang hon just fått för sina fina, blommiga byxor: "Det var en annan gammal kärring på tunnelbanan som hade såna på sig."

Enklaste sättet att få veta vad som sker i huset är att gå in på hemsidan och navigera sig fram. Huset är – rulltrapporna kom 1998 – tillgänglighetsanpassat och utvalda föreställningar syntolkas, på de olika scenerna finns hörhjälpmedel och textdisplay finns att låna av publikvärdarna för den som behöver ha föreställningen textad.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

DOKUTEATER

Teater med dåligt samvete

DRAMALABBET GÖR TEATER av hemlösa människors berättelser i föreställningen *Det dåliga samvetet*, som har premiär 9 maj. Där vill regissören Erik Magnusson utforska vårt samvete och ge plats för människor som han tycker sällan representeras i kulturen.

– Det är en dokumentärteater, en teaterform som har blivit populär på senare tid, där man intervjuar människor och gör teaterföreställning av det. Vi har intervjuat EU-migranter, hemlösa stockholmare, socialarbetare, eldsjälur och politiker. Vi vill föra fram deras berättelser, säger Erik Magnusson, som kom på idén till föreställningen när han såg att de tiggande och hemlösa människorna snabbt blev allt fler i Stockholm.

På scenen kommer också Erik Magnussons och skådespelarnas egna reflektioner och erfarenheter att ta plats och en diskussion förs med publiken. Dramalabbet vill utforska hur människor som har det lite bättre ställt förhåller sig till andras utsatthet och den ökande synliga fattigdomen.

Får du dåligt samvete?

– Jag känner att det är mitt fel, att det är allas vårt fel. Jag får dåligt samvete och jag tror att andra också får det. Det går att råda bot på det om man startar en diskussion om empati och det gemensamma ansvaret. Om samhället satsar mer på människor i utsatthet, då skulle alla må bättre.

MARIA HAGSTRÖM

Lösning kryss #200

Se förra numrets vinnare på s.57.

"Det är snuskigt att köpa nya saker"

MED REPORTAGEBOKEN SHOPSTOP: rapport från ett celibat dokumenterar Gunilla Brodrej, till vardags kritiker på Expressen Kultur, hur hon under ett år går i "kommersiellt celibat". Hon slutar shoppa, av frivillighet. Råd har hon, men hon tycker att köphetsen tar för stor plats i hennes liv – och i samhället i stort.

– Jag har aldrig haft en okontrollerad konsumtion, men lusten att köpa nåt nytt har hela tiden gjort sig påmind. Präglat hur jag exempelvis rör mig i en stad eller hur jag använder min lediga tid. Jag ville bli fri från det, från de "behov" som konsumtionssamhället skapar, säger Gunilla Brodrej.

Hon bestämde sig i mellandagarna 2012. Proklamerade köpstoppet, som pågick under hela 2013, på nyårsafton. Under året skrev hon om projektets vinster och vedermödor på Twitter och på Expressens kultursida – och i en dagbok.

I slutet av maj kommer boken.

Gunilla Brodrej understryker att hennes shopping varit som medelklassens är mest.

Hon var ständigt på jakt efter något, om än undermedvetet – som om en dröm kunde materialiseras i innehållet i en påse. "Att köpa nytt är att skapa sig själv, att vara i rörelse", som hon skriver i *Shopstop*.

– Att materialisera ett behov i exempelvis ett plagg är att flytta ut det från sin egen kropp. Och så känner man sig lite mindre tom

inuti. Det är en direkt, men kortsiktig tillfredsställelse, konstaterar hon och tillägger:

– I dag fyller jag de där behoven på andra sätt, på andra ställen. Jag tillbringar mer tid i skogen, badar mer. Besöker teatrar, fik och bibliotek. Köpstoppet har gjort mig till, ja, chef över min omgivning. Det är som att jag fått syn på det som är värdefullt på ett annat sätt – och det har också gjort att jag gillar staden mer. Gillar Stockholm mer.

I boken berör du, på flera ställen, hur gallerierna tar alltmer plats i anspråk i innerstaden och förorterna.

– Precis. Dessa stora shoppingkomplex som finns överallt ger en påtaglig fysisk känsla som jag hatar.

Platser dit man ska ta bilen bara för att handla, platser där man enbart är kund. Ett led i mitt köpstopp har varit att kliva ur det där, att använda min konsumentmakt för påverkan. Visa att man kan välja bort – och därmed välja rätt. Det roligaste med det här projektet är att det visat sig att så många vill göra likadant.

Hur har det shoppingfria året förändrat dig?

– Det har bildats nåt slags spärr hos mig. Jag tycker att det är skönt att avstå. Jag har provat att gå in i nån affär, men jag känner rent av lite avsmak för det. Jag tycker att det är snuskigt att köpa nya saker, särskilt när det finns så mycket fint som är begagnat. **ALEXANDRA SUNDOQVIST**

LIVE TILL FILM

Dungen som stum

DEN 3-4 MAJ spelar gruppen Dungen musik till stumfilmen *The Adventures of Prince Achmed* från 1926. Det hela är ett led i Cinematekets 50-årsfirande där olika artister – bland andra Anna Järvinen, bob hund och Anna von Hausswolff – bjudits in att ackompanjera stumfilmer precis som förr i tiden.

Gustav Ejstes från Dungen, hur kommer det att låta när ni spelar till er film?

– Över huvud taget när jag ser film så gnäller jag ofta över att det blir för serverat för betraktaren. Kultur är ofta i dag lite för enkel, man behöver inte tänka så mycket själv utan det trycks på de vanliga knapparna och de mest klyschiga. Det vi känner är att vi ville skapa kontraster till handlingen. Det är enormt spännande vad man kan förändra genom att lägga olika musik till samma scen, det kan förändra hela upplevelsen.

På stumfilmstiden improviserade ofta pianisterna till filmen på duken, hur kommer ni att göra?

– Vi har vissa givna och förbestämda teman, men det är också mycket improvisation. Vi vill gärna lämna det ganska öppet, men vi har några teman som återkommer. **HENRIK EMILSON**

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

BRILJANT

– Pulsen och adrenalin
net stiger hos mig när
det är trafikstockningar.

Mitt arbete är att hjälpa
folk när det är köer, planerade
vägarbeten eller andra hinder.
Jag brinner för att trafiken
ska flyta.

– Värsta platsen är
Essingeleden med alla sina
på- och avfarter. Händer
det nåt där blir det grymma
konsekvenser långt ut. Då
kan det ringa nån i Tyresö och
fråga varför det är kö.

– Jag är beroende av att
lyssnarna rapporterar in om
sopsäckar som trillat, stående
bilar, vilt och annat. De i sin tur
ringer mig för att fråga hur de
ska ta sig fram. Den 1 novem-
ber 2006 när det var snökaos
och det tog sju timmar med bil
från Rissne till Stadsgården
hade jag 204 samtal. Ett av
dem från en bajsnödig dam
som satt fast på Essingeleden
och inte visste vad hon skulle
göra. Jag sa åt henne att
sätta sig utanför bilen och sen
lägga nyckeln på däcket och ta
sig hem. Efter en halvtimme
ringde hon och sa: "Tack, jag
gjorde som du sa."

– Ibland får jag kritik av
lyssnarna för att jag pratar
för fort eller säger "högraste
filen". Jag vill få med så
många incidenter som möjligt
på mina 17 eller 45 sekun-
der.

– Den enskilda händelse
som påverkat trafiken mest
i Stockholm är när Lodbrok
körde in i Essingeleden
2005.

– Det har blivit mer trafik
i stan. Fredagsmorgnar är
fortfarande den bästa tiden
ur trafiksynpunkt. När Barack
Obama var här flöt trafiken
också på väldigt bra. Vid
Tranebergsbron var det fler
cyklar än nånsin. Ett tecken
på att folk hade lyssnat på
mitt råd om att låta bilen stå.

– Många urstockholmare
väljer att cykla eller åka tun-
nelbana. De som är nyinflyt-
tade hittar inte lika bra. Själv
körde jag upp i Gävle tre
månader innan jag fyllde 19.
Tyckte att trafiken i Stockholm
var för jobbig.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **JOEL NILSSON**

Brinner för Stockholmstrafiken

Carita Henningson, trafikreporter på SBS Radio och TV4.

DÅTID STHLM

MAJ 1980

STREJKER, LOCKOUTER OCH över-tidsblockader. I första maj-tåget går enligt polisuppgifter cirka 40 000 människor, ytterligare 10 000 ansluter vid Norra Bantorget.

Arbetsgivaridans representanter och regeringen sysslar med annat första maj. Utrikesminister Ola Ullsten firar två år som rökfri. Ekonominister Gösta Bohman tjarar sina båtar.

En högvinst i penninglotteriet går till Stockholm. Lotten med nummer 516270 är såld på Harald Gustav Gomms tobakshandel på Rålambsvägen.

På Stortorget i Gamla stan samlar "Föreningen för skitmusikens främjande" från Blackeberg omkring 200 punkare i ett eget demonstrationståg. Under paroller som "Ner med discokulturen", "Vi vill ha replokaler" och "Leve skitmusiken" tågar de mot Sergels torg. När de kommer för nära vaktparaden på väg mot slottet griper polisen 41 av demonstranterna.

Jan Guillou stoppas som sommarpratare då han kallade Per Albin Hansson "mutkolv" i programmet året innan. Programmet fällades av Radionämnden. Detta medför att Jan Guillou inte får några journalistiska uppdrag och han säger i en intervju i Aftonbladet att "jag kanske får skriva romaner i stället, men det är jag mycket sämre på".

Filmerna *Gökboet*, *Maria Brauns äktenskap* och *1900* del 1 och 2 får fem plus i Aftonbladets filmguide. *Ett anständigt liv* av Stefan Jarl får tre plus.

TUNNELBANAN står stilla, ersättningsbussar kan inte sättas in och i Solna strejkar dagispersonalen. Hamstringen av mat medför att butikerna har slut på vissa varor. Handlarna vädjar att människor ska sluta hamstra då det inte finns någon risk, enligt dem, att livsmedel tar slut.

Tio anställda vid sportavdelningen på NK – fackligt oorganiserade –

Den 4 maj. Varuhuset NK är stängt på grund av strejk.

rusar förbi strejkvakterna. Enligt Eyvor Hasselborg från Handels klubbstyrelse samlades ungdomarna tidigt på morgonen "och väntade tills de fann en svag punkt i strejkvakten".

Föreningen Cykelkedjan har skapat en cykelkarta över Stockholm, då fler och fler cyklar och det är svårt att hitta i stan. Kartan är en meter bred och 50 centimeter hög och trycks i 5 000 exemplar.

En värdetransport rånas på 4,2 miljoner kronor utanför Obs Interiör i Vårby. En av rånarna är beväpnad med en bajonettförsedd AK4:a.

CORNELIS VREESWIJK SPELAR på Glädjehuset på Holländargatan 32. I annonsen är hans förnamn felstavat, "Cornellis". Specialmenyn med filébiffstek kostar 7 kronor mellan klockan 21 och 22.

Magnus Parck från Gröndal har

sålt närmare 4 000 majblommor. På det tjänade han 558,65 kronor – 10 procent av försäljningen. Efter att han köpt en klocka sätter han in

trafikbrott, samt rutinärenden som transporter, kontroll av misstänkta personer och stulna bilar, gallrats bort.

JAN GUILLOU SÄGER I EN INTERVJU I AFTONBLADET ATT "JAG KANSKE FÅR SKRIVA ROMANER I STÄLLET, MEN DET ÄR JAG MYCKET SÄMRE PÅ"

resterande 280 kronor på banken. Han har fem olika konton, ett av dem med 11 procents ränta.

Under ett dygn gör Stockholmspolisen – med 90 radiobilar fördelade på sju vaktområden – 570 utryckningar. Då har 107 fyllerier och 38

I Vilundarinken i Upplands Väsby ordnar Bollstanäs Sportklubb rullskridskodisco. Inträdet är 15 kronor och det finns rullskridskor att hyra.

Gustaf Henrik är det sista barn som föds på Sabbatsbergs kvinnoklinik innan den läggs ner. **ULF STOLT**

MAJ

1912 Författaren och dramatikern August Strindberg avlider 12 maj, 63 år gammal, i sitt hem på Drottninggatan.

1930 Funkisstilen får sitt genombrott på Stockholmsutställningen.

Planetariet på Stockholmsutställningen.

1697 Slottet Tre Kronor brinner ner till grunden.

Slottsbranden 1697 (okänd konstnär).

"Det är alltid roligt att läsa om kändisar"

Hur ofta köper du tidningen?

– Varje gång jag är i Stockholm. Min sambos dotter bor här. I dag har vi precis kommit hem från en resa till Vietnam, vi var där för att jag har fyllt 50. Men nu ska jag hem och köra skoter till Kurravaara.

Vad jobbar du med?

– Jag jobbar i driften i gruvan hos LKAB. Sköter maskinen ovan jord där malmen sovrar.

**UTANFÖR CITY
GROSS I KUNGENS
KURVA 10.30
NAMN: Stefan
Karlsson
ÅLDER: 50 år
BOR: Kiruna**

Köper du alltid tidningen här?

– Det blir oftast här och jag ger alltid 150 spänn. Någon från tidningen har varit på besök i gruvan, så förut hade vi den liggande i fikarummet.

Vad läser du helst i den?

– De hemlösa berättelser. Sedan är det alltid roligt att läsa om kändisar.

TEXT **GERD ERIKSSON** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Måndag kl 18.30
19 maj 2014

LOPPET

Spring 4 km för
välgörenhet till hemlösa!

Vart:

4 km i Tantolunden med
start & mål på Zinkendamms IP

Anmälan:

www.convictusloppet.org

Arrangörer:

Convictus, Wallén Hälsoinspiration
och Quick race.

INTÅKTERNA GÅR TILL CONVICTUS
HÄLSOARBETE FÖR HEMLÖSA

Huvudsponsor: Holistic

Holistic är ett svenskt företag med
kosttillskott och ekologiska livsmedel.

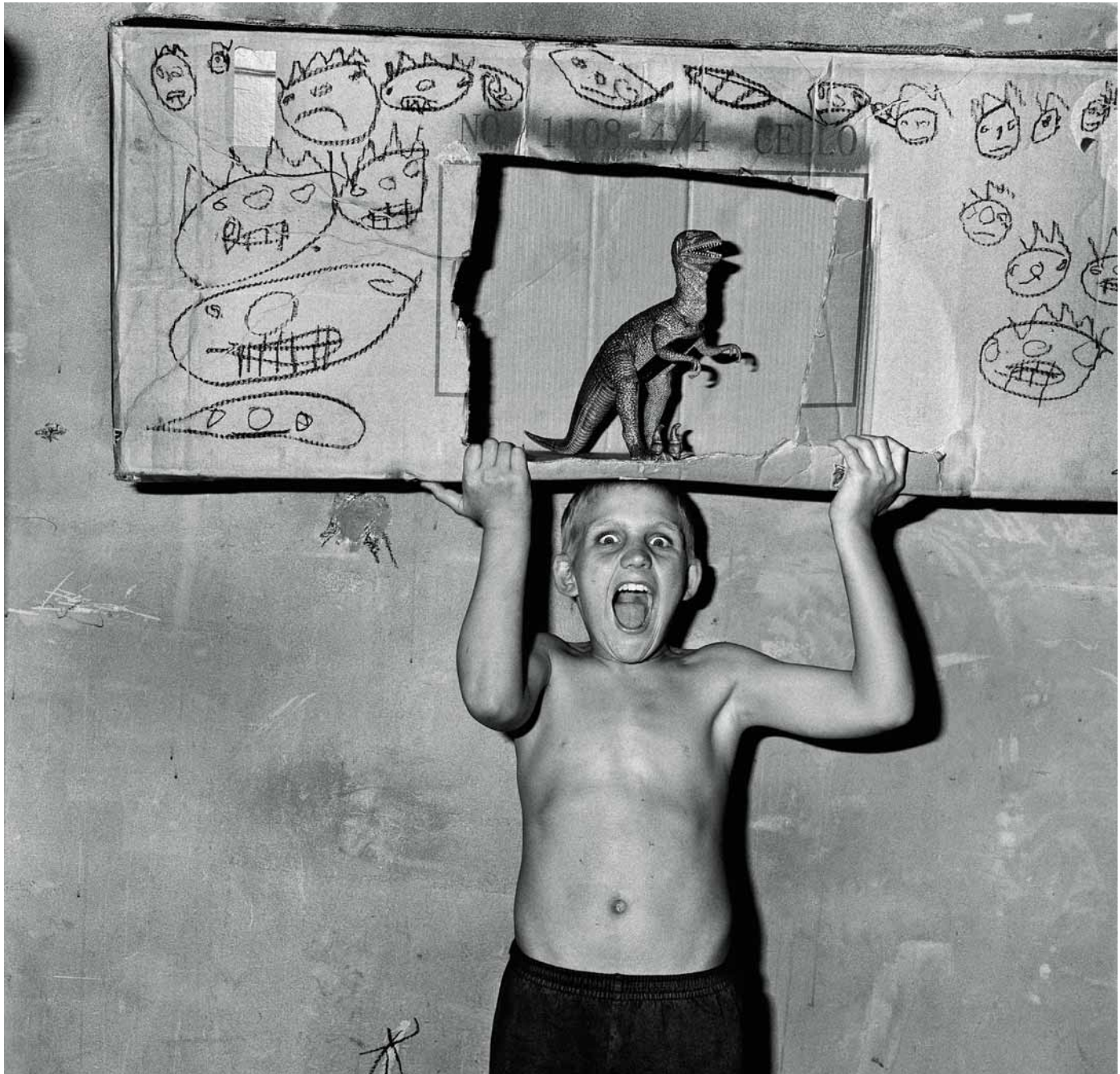

Foto: Roger Ballen

Roger Ballen's Theater of the Absurd

Med svartvita fotografier fångar Ballen efterkrigstidens absurda teater. Han visar upp en tragikomisk värld som saknar ideal, renhet och syfte. En värld där människor och djur är föremål för de mest ologiska företeelser.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet söndag-onsdag 9-21, torsdag-lördag 9-23

Fotografiska

HUVUDPARTNERS

PARTNERS

